

Strasbourg, 14.3.2023
COM(2023) 146 final

ANNEXES 1 to 2

LISAD

järgmise dokumendi juurde:

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**Euroopa integreeritud piirihalduse mitmeaastase strateegilise poliitika kehtestamise
kohta**

I LISA

EUROOPA INTEGREERITUD PIIRIHALDUSE KOMPONENDID

EUROOPA INTEGREERITUD PIIRIHALDUSE KOMPONENTIDE POLIITILISED PRIORITEEDID JA STRATEEGILISED SUUNISED

Määruses (EL) 2019/1896 on loetletud 15 komponenti¹ Euroopa integreeritud piirihalduse loomiseks. Kooskõlas määruse artikli 8 lõikega 2, võttes arvesse 2022. aasta strateegilist riskianalüüsi ja tuginedes integreeritud piirihalduse riiklike strateegiate 2019. ja 2020. aasta temaatilise hindamise tulemustele² ning olles konsulteerinud Euroopa Parlamendi ja nõukoguga, määras komisjon seoses nende 15 komponendiga kindlaks järgmised poliitilised prioriteedid ja strateegilised suunised³.

1. komponent. „[P]iirikontroll, sealhulgas meetmed seadusliku piiriületuse lihtsustamiseks ja asjakohasel juhul meetmed piiriülese kuritegevuse, eelkõige rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise, inimkaubanduse ning terrorismi tõkestamiseks ja avastamiseks välispiiridel, ning mehhanismid ja menetlused haavatavate isikute ja saatjata alaealiste tuvastamiseks ning rahvusvahelist kaitset vajavate või taotleda soovivate isikute tuvastamiseks, sellistele isikutele teabe andmine ja nende edasisuunamine“⁴.

Poliitilised prioriteedid

Euroopa integreeritud piirihalduse keskmes on riskianalüüsil põhinev piirikontroll (piirikontroll piiripunktides ning patrull- ja vaatlustegevus piiripunktide vahel). Frontexil ja liikmesriikide piirihaldusasutustel, mis koos moodustavad Euroopa piiri- ja rannikuvalve, peaks olema juriidiline, institutsiooniline, haldus- ja tegevussuutlikkus ning vajalikud vahendid tõhusa ja tulemusliku piirikontrolli teostamiseks igas olukorras⁵.

Piirikontrollil on mitu eesmärki. Esiteks hõlbustab piirikontroll määratud piiripunktides inimeste seaduslikku piiriületust ja piiriülest liiklust. Samal ajal tõkestab piiripunktide

¹ Neist komponentidest 12 on temaatilised komponendid: 1) piirikontroll, sealhulgas võitlus piiriülese kuritegevuse vastu, 2) otsingu- ja päästetööd merepiiridel teostatava patrull- ja vaatlustegevuse käigus tekkida võivates olukordades, 3) riskianalüüs, 4) teabevahetus liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (Frontex) vahel, 5) asutustevaheline koostöö riiklikul tasandil, 6) koostöö asjaomaste liidu institutsioonide, organite ja asutuste vahel, 7) koostöö kolmandate riikidega, 8) Schengeni alal võetavad meetmed, 9) riigis viibimise õiguseta kolmandate riikide kodanike tagasisaatmine, 10) tippasemel tehnoloogia kasutamine, 11) Schengeni kvaliteedikontrollimehhanism ja 12) solidaarsusmehhanismid, eelkõige ELi rahastamisvahendid. Lisaks on kindlaks määratud kolm valdkonnaülest komponenti: 13) põhiõigused, 14) teadusuuringud ja innovatsioon ning 15) haridus ja koolitus.

² Komisjoni ja liikmesriikide korraldatud hindamine, mida toetasid Frontex ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet.

³ Kui see on komponentide rakendamisel asjakohane, võib tehnilist toetust taotleda Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. veebruari 2021. aasta määrusega (EL) 2021/240 (millega luuakse tehnilise toe instrument) (ELT L 57, 18.2.2021, lk 1) loodud tehnilise toe instrumendi kaudu.

⁴ Määruse (EL) 2019/1896 artikli 3 lõike 1 punkt a.

⁵ Schengeni piirieskirjade artiklis 15 on sätestatud: „Liikmesriigid rakendavad piisaval hulgal kvalifitseeritud töötajaid ja vahendeid [...] piirikontrolli teostamiseks välispiiridel, et tagada tõhus, kõrge ja ühtlase tasemega piirikontroll oma välispiiril.“

vahelistel piirialadel teostatav patrull- ja vaatlustegevus välispiiride ebaseaduslikku ületamist. See tugevdab ELi sisejulgeolekut, aidates kaasa piiriülese kuritegevuse eri vormide, näiteks terrorismi, ebaseadusliku relvakaubanduse ja inimkaubanduse ennetamisele, avastamisele ja selle vastu võitlemisele, ning võimaldab rakendada meetmeid ebaseaduslikult piiri ületanud isikute suhtes.

Tulevikus peaks taustakontrolli määrus⁶ pärast vastuvõtmist tagama, et piirikontroll hõlmab ka eelkontrolli, mida kohaldatakse kõigi kolmandate riikide kodanike suhtes, kes viibivad välispiiril, kuid ei vasta riiki sisenemise tingimustele, või kes on pärast otsingu- ja päästeoperatsiooni maale toimetatud. Sellest tulenevalt kohaldatakse kõigi isikute suhtes, kes ületavad välispiiri, kuid ei vasta riiki sisenemise tingimustele, edasisuunamismehhanisme (nt taustakontrolli- ja küsitlusmeetmed, isikusamasuse tuvastamine, sõrmejälgede võtmine).

Liikmesriike peaks nende ülesannete täitmisel vastavalt Euroopa piiri- ja rannikuvalve vajadustele toetama Frontex, nagu on liikmesriikidega eraldi kokku lepitud.

Liidu õiguse kohaselt tuleb piirikontrolli teostada viisil, mis austab kõigi inimeste põhiõigusi, olenemata sellest, kas nad taotlevad rahvusvahelist kaitset. Rahvusvahelist kaitset taotlevatele isikutele tuleb tagada reaalne juurdepääs sellise kaitse andmise menetlustele, sealhulgas liikmesriikide välispiiril või transiiditsoonis. Isikud, kes ei taotle kaitset, kuuluvad siiski kohaldatava ELi ja rahvusvahelise õiguse, sealhulgas *tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse* põhimõtte kaitse alla.

Strateegilised suunised

1. Lähtepunktina peab liikmesriikidel olema juriidiline, struktuurne, haldus- ja tehniline suutlikkus teostada **piirikontrolli** kooskõlas Schengeni piirieskirjadega⁷ ning hõlbustada inimeste ja sõidukite seaduslikku piiriületust. Välispiiridel asuvate piiripunktide arvu puhul tuleks arvesse võtta suutlikkust (vahendid ja infrastruktuur), piiriliike (maismaa-, mere- ja õhupiir) ning horisontaalseid probleeme (nt reisijatevoog, piiriülene kuritegevus ja rändajate ärakasutamine).
2. Liikmesriigid peaksid piiripunktides tagama reisijate ja sõidukite turvalise ja vaba piiriületuse.
3. Piirikontrolli funktsiooni jaoks eelnevat teabe kogumist (saabumiseelne teave kui piirikontrolli funktsiooni põhielement) tuleks süstemaatiliselt rakendada ja veelgi arendada reisijaid käsitleva eelteabe süsteemi tõhusa kasutamise abil.
4. **Piirikontrollimenetlust** tuleks tõhusalt teostada kooskõlas Schengeni piirieskirja. Ka tuleks seda parandada ja optimeerida rände, piiri ja julgeolekuga seotud ELi infosüsteemide (EES, ETIAS, VIS, Eurodac, Schengeni infosüsteem ja ECRIS-TCN-süsteem) ja nende koostalitlusvõime tervikliku rakendamise kaudu. See suurendab piirikontrolli jaoks kättesaadava teabe hulka ja kvaliteeti. Lisaks saab reisidokumentide

---

⁶ COM(2020) 612 final.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad).

võimaliku tulevase digitaliseerimisega välispiiri ületusprotsessi veelgi parandada. Liikmesriigid peaksid tagama uute ja uuendatud infosüsteemide õigeaegse ja nõuetekohase rakendamise oma piiril. Alalise korpuse töötajatel peaks olema operatiivtegevuse ajal juurdepääs Schengeni infosüsteemile.

5. Selleks et tagada ELi ja liikmesriikide tasandil asjakohaste meetmete rakendamise suur suutlikkus, tuleks kõikidel tasanditel säilitada usaldusväärne ja põhjalik **teadlikkus olukorrast** piiril. Kooskõlas õigusraamistiku ja operatiivvajadustega tuleks liikmesriikide ja ELi tasandil säilitada, jagada ja veelgi arendada terviklikku reaalaajalähedast riiklikku ja **Euroopa olukorrapilti**.
6. Pidev (ööpäevaringne) olukorrateadlikkus peaks olema aluseks asjakohasele **reageerimisvõimele**, et vastata tõhusalt kõigile piiril toimuvatele vahejuhtumitele, sh ettearvamatutele muutustele välispiiridel ja ulatusliku ebaseadusliku sisserände olukordadele. See suutlikkus tuleks tagada nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil igas olukorras. Tuleks arendada riiklikku ja ELi suutlikkust, et vajaduse korral kiiresti tugevdada piirikontrolli kõigis piiripunktides ja kõigil välispiiri lõikudel. Reageerimisvõimet ja **hädaolukorra lahendamise plaane** tuleks korrapäraselt testida ja veelgi olukorraga kohandada, eelkõige juhul, kui rändajaid kasutatakse ära. Frontexi kohalolek välispiiridel ja sinna lähetamine tuleks vastavalt vajadusele pidevalt läbi vaadata.
7. Frontex peaks lähitulevikus tagama võltsitud ja ehtsate dokumentide veebihoidla (FADO) sujuva ülevõtmise nõukogu peasekretariaadilt. Liikmesriikide pädevad asutused peaksid Euroopa piiri- ja rannikuvalve osana Frontexi selles püüdluses täielikult toetama ning kaasa aitama süsteemi ja dokumendipettuste vastu võitlemise tippkeskuse edasiarendamisele, vahetades keskusega aktiivsemalt teavet avastatud täielike ja osaliste võltsingute kohta. Frontex peaks samuti rakendama kõiki oma volitusi dokumenditurbe valdkonnas, suurendades oma suutlikkust toetada komisjoni ja liikmesriike liikmesriikide välja antud reisidokumentide hindamisel ja vastavuse kontrollimisel.
8. Riskianalüüsil põhinevad integreeritud **piiride valvamise süsteemid** peaksid olema stabiilsed (organisatsioonilise, haldusliku ja tehnilise suutlikkusega) ja pidevas valmisolekus. See on vajalik ebaseadusliku piiriületuse ennetamiseks ja avastamiseks, ebaseaduslikult piiri ületanud isikute kinnipidamiseks ning selle tagamiseks, et selliste isikute suhtes kohaldatakse sidusaid ja terviklikke edasisuunamismenetlusi (st taustakontrollimenetlusi), mis austavad nende põhiõigusi; transpordivahendite (näiteks ebaseaduslikuks piiriületuseks kasutatud laevad) kinnipidamiseks; piiriülese kuritegevuse vastu võitlemiseks, nagu ebaseaduslik üle piiri toimetamine, inimkaubandus ja terrorism; ning hübriidohtudele reageerimiseks.
9. Tõhustatud patrull- ja vaatlustegevus peaks igal välispiiri maismaa- ja merepiirilõigul, sealhulgas piirielsetel aladel, vastama sellele määratud mõjutasemele; sellel eesmärgil tuleb kasutada integreeritud valvesüsteeme, mobiilseid seadmeid ja mobiilseid patrulle (üksusi) ning tugineda seejuures riskianalüüsi tulemustele. Mõjutasemed tuleks kindlaks määrata ühtlustatud viisil kogu ELis.
10. Välispiiri tuleks pidevalt (ööpäevaringselt) jälgida. Piiril ja piirielsetel aladel tuleks teostada patrull- ja vaatlustegevust, kasutades eri vahendeid, et luua varajase hoiatamise

mehhanism, jagada kasutuskõlblikku teavet ja parandada reageerimisvõimet, sealhulgas vahendite skaleeritava (optimeeritava) eraldamise abil.

11. **Riiklikke integreeritud seiresüsteeme peaks toetama ühine ja koostalitlusvõimeline Euroopa seiresuutlikkus.** Patrull- ja vaatlustegevus, sealhulgas piirielsetel aladel, tuleks korraldada kooskõlas Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse ning Schengeni piirieskirjadega. Kui riiklikul tasandil on patrull- ja vaatlustegevusega seotud rohkem kui üks asutus, peaks asjaomane liikmesriik määrama kindlaks pädeva riikliku asutuse, kes vastutab üldise järelevalve ning vajalike juhtimis-, koostöö- ja koordineerimismehhanismide eest, ning tagama, et eri organite ja asutuste kohustused on reguleeritud õigusaktide või koostöölepingutega. Eri asutustele kuuluv riiklik patrull- ja vaatlustegevusalane suutlikkus peaks toimima kooskõlas Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse ja ajakohastatud EUROSURi käsiraamatuga.
12. ELi ja liikmesriikide tasandil tuleks jagada eri asutuste kogutud andmeid riiklike koordinatsioonikeskuste kaudu, kui see on teiste liikmesriikide asutuste jaoks vajalik.
13. **Merepiiri valvamise süsteem** peab suutma avastada, tuvastada ning vajaduse korral jälgida kõiki territoriaalvetesse sisenevaid laevu ja need kinni pidada ning aidata tagada elude kaitse ja päästmise merel kõigis ilmastikutingimustes ning vähendada ebaseaduslikult ELi saabujate arvu. Liikmesriigid peaksid kasutama Frontexi pakutavaid seirevõimalusi, et suurendada riiklikku suutlikkust ja üldist olukorrateadlikkust. Tihe asutustevaheline koostöö Euroopa piiri- ja rannikuvalve riiklike pädevate asutuste, Frontexi, Euroopa Meresõiduohutuse Ameti (EMSA) ja Euroopa Kalanduskontrolli Ameti (EFCA) vahel ning koostöö merepääste koordinatsioonikeskustega on selles valdkonnas parema koordineerimise tagamisel keskse tähtsusega.
14. **Maismaapiiri valvamise süsteem** peab kõikides olukordades suutma avastada kõik ebaseaduslikud piiriületused ja pidada kinni ebaseaduslikult piiri ületavad isikud suure riskiga piirkondades. Maismaapiiri valvamise süsteemid võiksid hõlmata mobiilset või paikset suutlikkust ja taristut ning spetsialiseerunud ja koolitatud töötajaid. Eelistada tuleks tipptasemel tehnoloogiat ning mitmesuguseid tehnilisi seadmeid ja lahendusi (st droonide kasutamine). Isikuandmete kogumine ja muu töötlemine sellise tehnoloogia abil peab olema õigusaktidega reguleeritud ning toimuma kooskõlas ELi ja siseriikliku õigusega, sealhulgas isikuandmete kaitse valdkonnas.
15. Nendele isikutele, kes on ületanud välispiiri ilma piirikontrolli läbimata, tuleks süstemaatiliselt teha **taustakontroll**. Taustakontrolli eesmärk on muu hulgas tuvastada isikud, teha julgeoleku- ja tervisekontrolle ning suunata kontrollitud isikud edasi asjakohaste menetluste juurde.
16. ELi ja liikmesriikide tasandil tuleks tugevdada **piiriülese kuritegevuse ja terrorismi avastamise ja ennetamise** suutlikkust välispiiridel. Pädevad piirikontrolliasutused koostöös teiste asjaomaste õiguskaitseasutuste ja ELi ametitega, nagu Europol ja Frontex, saavad kaasa aidata piiriülese kuritegevuse avastamisele ja ennetamisele välispiiridel, eelkõige terroristidest välisvõitlejate ja piiriülese kuritegevuse toimepanijate, näiteks tulirelvade smugeldajate ja kaubitsejate avastamisele.
17. Frontexi tulirelvade avastamise käsiraamat on peamine vahend piirivalve- ja tolliasutuste koolitamiseks mitte üksnes ELis, vaid ka naaberriikides.

18. Piirivalveametnikud peaksid samuti olema valmis tuvastama kuriteoohvreid, eelkõige inimkaubanduse ohvreid, ja andma neile esmaabi ning suunama nad edasi asjakohaste teenistuste juurde.
19. Piirivalveametnikel peaks olema piisav suutlikkus, väljaõpe, mehhanismid ja menetlused haavatavate isikute ja saatjata alaealiste ning rahvusvahelist kaitset vajavate või sellist kaitset taotleda soovivate isikute tuvastamiseks, et neid isikuid saaks edasi suunata asjakohaste menetluste ja ametiasutuste juurde.
20. Tõsise ohu korral liikmesriigi avalikule korrale või sisejulgeolekule võimaldavad Schengeni piirieskirjad asjaomasel liikmesriigil viimase abinõuna sisepiiridel taaskehtestada ajutiselt piirikontrolli. Siiski peavad liikmesriigid kõigepealt veenduma selliste meetmete vajalikkuses ja proportsionaalsuses, sh analüüsides eelkõige alternatiivseid meetmeid, mida saaks rakendada, näiteks politseikontrollide tegemine kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga. Kui piirikontroll on vaja ajutiselt taaskehtestada, peaksid liikmesriigid rakendama leevendusmeetmeid, et minimeerida kahjulikku mõju reisimisele Schengeni alal.

2. komponent. „[M]erehädaliste otsingu- ja päästetööd, mis on algatatud ja ellu viidud kooskõlas määrusega (EL) nr 656/2014 ja rahvusvahelise õigusega ning toimuvad olukordades, mis võivad tekkida merepiiridel teostatava patrull- ja vaatlustegevuse käigus“⁸.

Poliitilised prioriteedid

Elude kaitsmine ja päästmine välispiiridel on Euroopa integreeritud piirihalduse peamine prioriteet. Suutlikkus ja operatiivne valmisolek teha otsingu- ja päästeoperatsioone ning kõigi asjaosaliste vaheline koostöö peaks olema välistel merepiiridel toimuva merepiiri patrull- ja vaatlustegevuse oluline ja lahutamatu osa, et täita liikmesriikide ELi ja rahvusvahelisest õigusest tulenevaid otsingu- ja päästekohustusi⁹.

Strateegilised suunised

1. On vaja tõhustada koostööd liikmesriikide otsingu- ja päästeasutuste vahel ning muude asutustega, kes võivad olla kaasatud otsingu- ja päästetegevusse, muu hulgas edendades dialoogi valdkonna kõigi asjaomaste osalejatega. Selle eesmärk on vähendada surmajuhtumeid merel, säilitada meresõiduohutus ja tagada tõhus rände haldamine kooskõlas asjakohaste õiguslike kohustuste ja komisjoni soovitusel (EL) 2020/1365¹⁰.
2. Otsingu- ja päästetöödele tuleks läheneda koordineeritumalt, kusjuures Euroopa otsingu- ja päästetööde kontaktrühm peaks parandama lipu- ja rannikuriikide vahelise koostöö ja koordineerimise vahendeid ning välja töötama õigeaegse ja täieliku teabevahetuse parimad tavad¹¹.

⁸ Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 3 lõike 1 punkt b.

⁹ Rahvusvaheline mereotsingute ja -pääste konventsioon, 1979.

¹⁰ Komisjoni soovitus (EL) 2020/1365 liikmesriikidevahelise koostöö kohta seoses operatsioonidega, mida teostavad eraõiguslikele üksustele kuuluvad või nende kasutatavad laevad otsingu- ja päästetegevuse eesmärgil.

¹¹ Vahemere keskosa käsitlev ELi tegevuskava, komisjoni 21. novembri 2022. aasta ettepanek.

3. EL ja liikmesriikide ametiasutused peaksid tugevdama koostööd prioriteetsete kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, muu hulgas tõhustades kolmandate riikide ametiasutuste ja ELi ametite vahelist operatiivkoostööd.
4. Ameti ja liikmesriikide merepiiri valvamise operatsioonide kavandamise ja rakendamise kõigis etappides tuleks täielikult arvesse võtta liikmesriikide otsingu- ja päästetegevusalast vastutust. Liikmesriikide otsingu- ja päästeasutustega (merepääste koordinatsioonikeskus), riikliku koordinatsioonikeskuse ja rahvusvahelise koordinatsioonikeskusega tuleks kehtestada standardkord ja standardne töökord ning neid korrapäraselt testida. Samuti tuleks uurida võimalusi sarnaste koordineerimismehhanismide loomiseks liikmesriikide ja partnerriikide vahel. Lisaks peaksid kõik patrullid ja tehnilised töötajad, kes osalevad merepiiri patrull- ja vaatlustegevuses, sealhulgas Frontexi koordineeritavates ühisoperatsioonides või merel toimuvates piirivalve kiirreageerimisoperatsioonides, olema nõuetekohaselt koolitatud, sealhulgas põhiõiguste alal, ja nõuetekohaselt varustatud võimalike otsingu- ja päästetööde jaoks, sealhulgas omama suutlikkust tegutseda vajaduse korral sündmuskohal koordinaatoritena.
5. Otsingu- ja päästetegevuse toetamise suutlikkust tuleks veelgi suurendada, pakkudes ELi ja liikmesriikide tasandil merepiiri valvamise operatsioonides osalevatele töötajatele vajalikku koolitust. Amet peaks korraldama vajaduste hindamise ning pakkuma liikmesriikidele kooskõlas oma volitustega suuremat operatiiv- ja tehnilist tuge, sealhulgas ressursside kasutuselevõttu, et parandada nende suutlikkust ja aidata seeläbi kaasa inimeste päästmisele merel.
6. EUROSURI suutlikkust toetada otsingu- ja päästeoperatsioone ning inimeste päästmist merel patrull- ja vaatlustegevuse käigus tekkida võivates olukordades tuleks täielikult rakendada ja kohaldada kooskõlas Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse ja komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2021/581¹².

3. komponent. „[S]isejulgeoleku riskide analüüs ning välispiiride toimimist või julgeolekut mõjutada võivate ohtude analüüs“¹³.

Poliitilised prioriteedid

Euroopa integreeritud piirihaldus peaks põhinema riskianalüüsil. ELi ja liikmesriikide tasandil peaksid olema kättesaadavad usaldusväärsed, põhjalikud ja integreeritud riskianalüüsid ning neid tuleks kasutada poliitiliseks, strateegiliseks ja operatiivseks planeerimiseks ning otsuste tegemiseks. Riskianalüüs peaks pakkuma analüüsitulemusi ja soovitusi kontseptsioonide ja konkreetsete meetmete kohta (juriidilised, tehnilised ja operatiivsed), et õigeaegselt maandada praeguseid ja võimalikke riske ja nõrkusi, mis hõlmavad Euroopa integreeritud piirihalduse kogu kohaldamisala ELi ja liikmesriikide tasandil.

Strateegilised suunised

¹² Komisjoni 9. aprilli 2021. aasta rakendusmäärus (EL) 2021/581 Euroopa piiride valvamise süsteemi (EUROSUR) olukorrapiltide kohta.

¹³ Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 3 lõike 1 punkt c.

1. Frontexi haldusnõukogu¹⁴ vastu võetud Euroopa **ühist integreeritud riskianalüüsi mudelit** tuleb korrapäraselt ajakohastada ja kõik liikmesriigid peavad seda rakendama ning seda tuleb teha nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil.
2. Selleks et toetada kooskõlastatud ELi meetmeid välispiiride haldamise parandamiseks ja sisejulgeoleku säilitamiseks, peaksid liikmesriigid looma vajaliku riikliku (organisatsioonilise, haldusliku ja tehnilise) suutlikkuse, et teha ühtseid riskianalüüsi, hädaolukorra lahendamise plaane ja haavatavuse hindamisi. Frontexi pakutavad riskianalüüsid ja -menetlused tuleks lõimida riikliku integreeritud piirihalduse riskianalüüsi koostamise protsessiga, mis hõlmaks neljatasandilise riiki sissepääsu kontrollimise mudeli kõiki tasandeid.
3. Luua tuleks spetsiaalsed riskianalüüsi struktuurid, mis on volitatud koguma, töötlemata ja koostama asjakohaseid andmeid kõigilt integreeritud piirihalduses osalevatelt riiklikelt asutustelt, ning neid peaks haldama piisav arv spetsialiseerunud ja koolitatud töötajaid.
4. Kuigi riskihindamisi tuleks alati teha enne Frontexi koordineeritavaid ühisoperatsioone ja nende ajal, peaks amet veelgi suurendama oma suutlikkust pakkuda sihtotstarbelisi riskianalüüsivahendeid, mis hõlmavad esilekerkivaid ohte ja toetavad kriisiohjepraktikasse.
5. Koostööd asjaomaste ELi ja riiklike asutuste, näiteks tolliasutuste vahel, eelkõige Frontexi, Europol, Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ameti (eu-LISA), Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA), ELi varjupaigaameti ja komisjoniga (sealhulgas vajaduse korral OLAFiga) ja nende vahel tuleks riskianalüüsi valdkonnas veelgi tugevdada. Selle eesmärk on tagada põhjalikum analüüs seoses ohtudega välispiiride terviklikkusele ja sisejulgeolekule, sealhulgas Schengeni ala nõuetekohasele toimimisele. Europol ja Frontex peaksid tegema tihedamat koostööd raske ja organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtudele hinnangu andmisel (EU SOCTA)¹⁵ ja muude aruannete koostamisel, võttes arvesse lisaväärtust, mida Frontexi riskianalüüs võib anda seoses piiriülese kuritegevuse tuvastamise ja uurimisega välispiiridel. Ebaseadusliku tulirelvakaubanduse vastases ELi tegevuskavas 2020–2025 teatati määruse (EL) nr 258/2012¹⁶ läbivaatamisest. 2022. aasta oktoobris võttis komisjon vastu ettepaneku käesoleva määruse uuesti sõnastamiseks, et paremini käsitleda tsiviilkasutuses olevate tulirelvade importi, ekspordi ja transiiti. Uuesti sõnastatud ettepanekus keskendutakse muu hulgas paremale riskianalüüsile teabevahetuse kaudu asutuste vahel, kes tegelevad tsiviilkasutuses olevate tulirelvade, nende oluliste osade ja laskemoona impordi, ekspordi ja transiidiga. ELi narkostrategias ja tegevuskavas 2021–2025 rakendatakse uimastiprobleemi suhtes liikmesriikide, ELi ja rahvusvahelisel tasandil tõenduspõhist, integreeritud, tasakaalustatud ja valdkondadevahelist lähenemisviisi ning esitatakse jõulised

---

¹⁴ Frontexi haldusnõukogu 21. septembri 2021. aasta otsus 50/2021, millega võetakse vastu ühtne integreeritud riskianalüüsi mudel.

¹⁵ [Raske ja organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtude hinnang \(SOCTA\) | Europol \(europa.eu\)](#).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2012. aasta määrus (EL) nr 258/2012, millega rakendatakse rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni täiendava tulirelvade, nende osade ja laskemoona ebaseaduslikku valmistamist ja nendega ebaseaduslikku kauplemist tõkestava ÜRO protokoll (ÜRO tulirelvade protokoll) artiklit 10 ning kehtestatakse tulirelvade, nende osade ja laskemoona ekspordilubade andmise menetlus ning importi ja transiiti käsitlevad meetmed (ELT L 94, 30.3.2012, lk 1).

narkootikumide pakkumise vähendamise meetmed, sealhulgas uimastite ja uimastite lähteainete ebaseadusliku hulgikaubanduse avastamise suurendamine ELi sisenemise ja sealt väljumise kohtades ning seoste käsitlemine muude julgeolekuohtudega.

6. Amet peaks veelgi tugevdama oma prognoosimisvõimet, kasutades võimalikult ulatuslikke vajaliku usaldusväärse ja asjakohase teabe allikaid.
7. Strateegilisemas kontekstis on kaks korda aastas tehtav **strateegiline riskianalüüs** oluline vahend, mis peaks võimaldama ametil töötada välja pikaajaline arusaam ELi suunduvatest ja ELi-sisestest rändevoogetest seoses rändesuundumuste, -mahtude ja -teedega. Samuti aitab see kindlaks teha probleeme, sealhulgas pettuse teel saadud ja võltsitud reisidokumentide kasutamist välispiiridel ja Schengeni alal ning tagasisaatmisel ja toetab seega poliitiliste otsuste tegemist ja pikaajalise suutlikkuse arendamist. Tuvastatud probleemid peaksid keskenduma ka väikese tõenäosusega, kuid suure mõjuga nähtustele, nagu pandeemiad ja nendest tulenevad terviseohud. Viimane kättesaadav analüüs peaks alati kajastuma Euroopa integreeritud piirihalduse mitmeaastase strateegilise poliitikatsükli rakendamises, et amet võtaks seda arvesse Euroopa integreeritud piirihalduse tehnilises ja tegevusstrateegias ning liikmesriigid oma riiklikes strateegiates.
8. Pärast iga strateegilise riskianalüüsi avaldamist peaks amet alustama liikmesriikide ja komisjoniga arutelu selle üle, kuidas parandada iga kahe aasta tagant tehtava analüüsi kvaliteeti ja toimivust.
9. Kooskõlas Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrusega ning isikuandmete kaitset käsitlevate ELi õigusaktide nõudeid täielikult järgides tuleks luua ametlik mehhanism teabe ja jälitusteabe vahetamiseks kolmandate riikidega, eelkõige potentsiaalsete päritoluriikide ja asjaomaste transiidiriikidega. Liikmesriigid ja Frontex peaksid seda säilitama ja veelgi arendama, et parandada riskianalüüsi ja tagada sihipärasemad operatiivmeetmed.

4. komponent. „[L]iikmesriikidevaheline ja liikmesriikide ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti vaheline teabevahetus ja koostöö [Euroopa piiri- ja rannikuvalve] määrusega hõlmatud valdkondades, sealhulgas Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti koordineeritav toetus“¹⁷.

Poliitilised prioriteedid

On vaja koordineeritud ja integreeritud viisil luua Euroopa ja riikide suutlikkus ning seda kasutada ja arendada, et tagada Euroopa integreeritud piirihalduse kõigi aspektide tõhus ja ühtne rakendamine kõigis olukordades ja neljatasandilise riiki sissepääsu kontrollimise mudeli kõigil tasanditel. Euroopa piiri- ja rannikuvalvel, mis koosneb ametist ning liikmesriikide piirivalve- ja tagasisaatmisasutustest, peaks olema pidev ja testitud valmisolek reageerimiseks kõigile võimalikele vahejuhtumitele välispiiridel ning uutele nähtustele, mis mõjutavad piirikontrolli ja tagasisaatmise toimimist. Kõigil välispiiri lõikudel peaks olema kiirreageerimisvõime ja vajalik suutlikkus eri liiki ühisoperatsioonide tõhusaks läbiviimiseks. Selle komponendiga hõlmatud teabevahetus peaks toimuma õigeaegselt.

¹⁷ Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 3 lõike 1 punkt d.

Strateegilised suunised

1. Liikmesriigid peaksid looma tõhusa **riikliku koordineerimismehhanismi** ja tööprotsessid Euroopa piiri- ja rannikuvalve kõigi funktsioonide ja kogu tegevuse jaoks, et tagada tõhusus riiklikul tasandil ning koostöö Frontexiga. Liikmesriikidel peaks olema kõigis ameti tegevusega seotud küsimustes vastutav (ööpäevaringne) **riiklik kontaktpunkt**, nagu on sätestatud Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 13 lõikes 1. Riiklik kontaktpunkt peaks esindama kõiki piirihalduses ja tagasisaatmises osalevaid riikide ametiasutusi. Riiklik kontaktpunkt peaks olema EUROSURis teabe vahetamise eest vastutavast riiklikust koordineerimiskeskusest eraldiseisev.
2. Olukorratundlikkust, reageerimisvõimet ja **riikliku koordineerimiskeskuse** rolli tuleks veelgi tugevdada ja integreerida kooskõlas Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrusega ja komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2021/581. Igal liikmesriigil peab olema täielikult toimiv riiklik koordineerimiskeskus, mis vastab Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artiklile 21.
3. Seirevahendite abil kogutud teavet, mis koondatakse ja mida riiklikud koordineerimiskeskused levitavad, tuleks kasutada nii reaajas reageerimise suutlikkuse suurendamiseks (nt pealtkuulamine) kui ka riskianalüüsi eesmärgil.
4. Täiel määral tuleks ära kasutada olemasolevaid ja tulevase **teabevahetusvahendeid**, eelkõige EUROSURi. Sellega seoses tuleks tagada tõhus koostöö ja koordineerimine nii Euroopa piiri- ja rannikuvalve tegevuses osalevate riikide ametiasutuste kui ka Frontexi vahel. Selline koostöö ja koordineerimine tuleks ette näha EUROSURi raames, eelkõige igas riiklikus koordineerimiskeskuses.
5. Liikmesriigid peaksid korrapäraselt ametile esitama kogu vajaliku teabe välispiiride ja tagasisaatmise valdkonna olukorra, suundumuste ja nendega seotud võimalike ohtude kohta. Seda teavet ei tohiks dubleerida. Seetõttu tuleks kehtestada mehhanism, mis tagab erinevate teabekanalite koostalitlusvõime, et hõlbustada teabevahetust ja parandada olukorratundlikkust.
6. Liikmesriigid peaksid eraldama vajalikud inimressursid ja rahalised vahendid ning olema pidevalt valmis täitma oma õiguslikku kohustust anda kohustuslik ja vabatahtlik panus Frontexi koordineeritavasse **Euroopa kollektiivsesse suutlikkusse**, eelkõige Euroopa piiri- ja rannikuvalve alalise korpuse ja tehniliste seadmete reservi.
7. Liikmesriigid ja amet peaksid tagama alalise korpuse järkjärgulise suurendamise, et saavutada 2027. aastaks 10 000 ametniku juures selle täielik töövõime. Piisav personal ja reageerimisvõime on olulised tegurid ebaseadusliku rände ja piirijulgeolekuga seotud ohtude tulemuslikul käsitlemisel, et mõjutatud piirilõikudel oleks võimalik kiiresti reageerida ja suurendada suutlikkust.
8. Ametil tuleks kooskõlas Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 62 lõikega 10 välja töötada **terviklik toimimiskontseptsioon**, mis peaks sisaldama vähemalt alalise korpuse lähetamise plaani, selle operatiivtegevuse tulemuslikkuse ja suutlikkusega seotud nõudeid seoses eri ohtude ja tegevuskeskkondadega, selgeid käsu- ja juhtimisstruktuure, logistilist tuge ja sisemise kvaliteedikontrolli mehhanismi.
9. Ameti suurema tõhususe tagamiseks peaks Frontexi haldusnõukogu võtma vastu **alalise korpuse toimimiskontseptsiooni** ja selle korrapäraselt läbi vaatama. See võimaldab

paremini suunata ameti operatiiv- ja tehniliste ülesannete täitmist, eelkõige piirivalve kiirreageerimisoperatsioonide käivitamiseks konkreetsetes kriisiolukordades, sealhulgas rändajate ärakasutamise juhtudel, ning tagada alalise korpuse ja seadmete õigeaegse lähetamise iga kord, kui selline kriis tekib.

10. Liikmesriikidel peaks olema kontrollitud **vastuvõtusuutlikkus**, et saada vajaduse korral toetust Euroopa piiri- ja rannikuvalve alalise korpuse lähetamise kaudu.
11. Liikmesriikidel ja ametil peaks olema tõhus planeerimis-, koordineerimis- ja rakendussuutlikkus, et korraldada riskianalüüsil põhinevaid operatsioone välispiiridel ja/või kolmandates riikides kooskõlas Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruses sätestatud tingimustega. Jälitusteabel põhinevat planeerimisprotsessi tuleks koordineerida ja sünkroniseerida ameti ja liikmesriikide vahel, tagades vahendite tõhusa kasutamise.
12. Amet peaks arendama veelgi ühisoperatsioonide kontseptsiooni, tagades piisava paindlikkuse ja suutlikkuse kohaldada eri mudeleid sõltuvalt konkreetsest tegevusstsenaariumist.
13. Frontex peaks veelgi parandama **haavatavuse hindamise** tulemuste integreerimist valmisolekusse, hädaolukorra lahendamise plaanidesse ja vajaduste hindamisse. Sellega tagatakse, et liikmesriikidel on suutlikkus mitte ainult kindlustada oma välispiire, vaid ka anda oma panus alalisse korpusesse, sealhulgas kiirreageerimisse ja tehniliste seadmete reservi. Selles protsessis peaks amet võtma arvesse ka Schengeni hindamismehhanismi ja haavatavuse hindamise sünergiaid.
14. Teabevahetus on liikmesriikidevahelise ning liikmesriikide ja Frontexi vahelise operatiivkoostöö üks põhikomponente. Seda tuleb teha turvalisel viisil **spetsiaalse sidevõrgu** kaudu, eelkõige juhul, kui teabevahetus hõlmab salastatud teavet kuni tasemeni CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL. Liikmesriigid ja Frontex peavad alati täielikult järgima ELi andmekaitsealaste õigusaktide ja infoturbe nõudeid kooskõlas ameti kehtestatud julgeolekueeskirjadega.
15. Amet peab tagama pideva **seire ja olukorrateadlikkuse** ning jagama seda teavet EUROSURI kaudu riiklike koordinatsioonikeskustega, eelkõige selleks, et esitada reaajas aruandeid kriisiolukorraga seotud piiriala ja vastava piiriala kohta.
16. Ameti **tehnilise suutlikkuse arendamise ja omandamise mitmeaastane strateegia** ja sellega seotud rakenduskava peavad toimima paindliku vahendina, et pakkuda pikaajalisi lahendusi alalise korpuse varustamiseks tehniliste ressurssidega, sealhulgas võimalusega aktiveerida alternatiivseid võimalusi kõige kriitilisemate vajaduste rahuldamiseks (st õhuseire).
17. Koordinatsioonikeskuste kontseptsiooni tuleks veelgi arendada, keskendudes tõhusa operatiivreageerimise tagamisele, eelkõige esmase vastuvõtu piirkondades välispiiril ja piiripunktides, sealhulgas suutlikkuse suurendamise elemendina.
18. Kõik Euroopa piiri- ja rannikuvalve kogukonnad peaksid ühtselt kohaldama ameti **tehnilisi standardeid** seadmete ja teabevahetuse, sealhulgas süsteemide ja võrkude vastastikuse ühendamise kohta. Euroopa piiri- ja rannikuvalve peaks tegema koostööd **standardimisprotsessi** alal, et tagada kasutatavate seadmete koostalitlusvõime ja ühilduvus asjaomaste info- ja sidesüsteemidega ning EUROSURiga.
19. Frontex ja liikmesriigid, keda abistab eu-LISA, peaksid oma pädevuse piires välja töötama asjakohased meetodid (statistika, profiilid, töömeetodite vahetamine), et vältida seadusega

lubatud kanalite väärkasutust ja jälgida viisanõude kaotamise järgset järelevalvet, sealhulgas rakendades tõhusalt uute infosüsteemide (VIS, ETIAS, EES jne) asjakohaseid vahendeid.

5. komponent. „[A]sutustevaheline koostöö liikmesriikides piirikontrolli või muude piiril täidetavate ülesannete või tagasisaatmise eest vastutavate riiklike asutuste vahel, sealhulgas korrapärane teabevahetus olemasolevate teabevahetusvahendite kaudu, sealhulgas asjakohasel juhul koostöö põhiõiguste kaitse eest vastutavate riiklike organitega“¹⁸.

Poliitilised prioriteedid

Euroopa integreeritud piirihaldus peaks olema koostööpõhine. Asutustevaheline koostöö tuleks riiklikul tasandil hästi toimima panna, et tagada integreeritud piirihalduse terviklik, sektoriülene, ühine ja kulutõhus rakendamine, sealhulgas põhiõiguste kaitsmise eest vastutavate riiklike asutuste vahel, nagu riiklikud inimõiguste kaitse asutused, ombudsmanid, riiklikud ennetusmehhanismid ja vajaduse korral riiklikud järelevalvemehhanismid. Tööjaotus, koostööstruktuurid, suutlikkuse ühine kasutamine, sidekanalid ja sünkroniseeritud töökorrad peaksid olema täpselt määratletud ja konsolideeritud.

Strateegilised suunised

1. Kõigi piirihalduses osalevate asjaomaste riiklike asutuste **vaheline koostöö** peaks toimuma selgelt määratletud eeskirjade ja protsesside kohaselt. Sellist koostööd reguleerivas raamistikus tuleks arvesse võtta asjaomaste liikmesriikide institutsioonilist ja halduslikku eripära. Seda tuleks ellu viia koostöölepingutega, milles sätestatakse konkreetsed koostöövormid ja konkreetsed meetmed.
2. Peamised koostöövaldkonnad peaksid hõlmama tõhusat teabevahetust, ühist riskianalüüsi, ühisoperatsioone ning Euroopa ja riikliku suutlikkuse ühist kasutamist kooskõlas pädevusega, koolitust ning põhiõiguste kaitset ja edendamist kogu piirihaldustegevuses ja kõigis piirihaldusoperatsioonides. Merepiiride puhul on merendusvaldkonna teadlikkuse säilitamiseks oluline ka toimiva merendusvaldkonna ühise teabejagamiskeskonna (CISE) loomine 2024. aastaks. CISE võimaldab valdkondadevahelist ja piiriülest turvalist teabevahetust ELi ja EFTA liikmesriikide eri mereseireasutuste vahel, nagu ranniku- ja piirivalve, toll, üldine õiguskaitse, kalanduskontroll jne.
3. Igas riiklikus strateegias tuleks kehtestada **tsentraliseeritud mehhanism**, et tagada tõhus koordineerimine integreeritud piirihalduse üldise järelevalve eest vastutava riikliku asutuse ning kõigi piirihalduse eest vastutavate riiklike asutuste ja muude liikmesriikide vastavate asutuste vahel.

Liikmesriikidevahelist kahepoolset piirkondlikku ja mitmepoolset operatiivkoostööd tuleks veelgi arendada, kui selline koostöö on kooskõlas ameti ülesannetega. Ameti toetust ning Euroopa ühist suutlikkust ja vahendeid (nt EUROSUR) tuleks täielikult ära kasutada.

4. Tollikontroll ei ole Schengeni *acquis*' osa ja kõik Schengeni lepinguga ühinenud riigid ei ole tolliliidu liikmed. Sellest tulenevalt ei ole tollikontroll otseselt Euroopa integreeritud

---

¹⁸ Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 3 lõike 1 punkt e.

piirihalduse kontseptsiooni osa. Sisejulgeoleku valdkonna tolliülesanded ja muud välispiiridel töötavad asutused on aga kaasatud Euroopa integreeritud piirihaldusesse asutustevahelise koostöö komponendi kaudu. **Piirivalveametnike ja tolli** kui strateegiliste partnerite vahelist koostööd tuleks kõigil tasanditel veelgi arendada integreerimaks paremini isikute ja kaupade kontrolli, et tagada sujuv ja turvaline piiriületus. Konkreetselt tähendab see seda, et piirivalveametnike ja tolliasutuste vaheliseks koostööks peaks olema selgelt kehtestatud õigusraamistik, mis hõlmab selgelt määratletud tööjaotust, funktsionaalseid koostööstruktuure ja koostalitlusvõimelist tehnilist keskkonda, tagades tiheda ja praktilise koostöö kõigil tasanditel.

5. Piirihalduse toetamise ja piiriülese kuritegevuse vastase võitlusega seotud **õiguskaitsekoostööd** tuleks veelgi arendada riiklikul tasandil. See tagab parema koordineerimise ning teabe, suutlikkuse ja süsteemide tulemusliku ja kulutõhusa kasutamise. See on vajalik piiriülese kuritegevuse, terrorismi ja ebaseadusliku sisserände ennetamiseks ja avastamiseks ning rändajate elu päästmiseks. Sellel koostööl peaks olema selge õiguslik alus koostöökokkulepete või -lepingute ja standardsete töökordade kaudu. Piirikontrolli ülesandeid peaks alati täitma pädev riiklik asutus.
6. Koostööd peaks hõlbustama ja edendama ka **kuritegevusega seotud ohte käsitlev valdkondadevaheline Euroopa platvorm (EMPACT)**¹⁹ kui alaline vahend ja töökindel raamistik, mis ühendab liikmesriikide õiguskaitseasutusi, ELi institutsioone, organeid ja asutusi ning paljusid valdkondadevahelisi partnereid, et võidelda raske ja organiseeritud kuritegevuse vastu.

6. komponent. „[K]oostöö asjaomaste liidu institutsioonide, organite ja asutuste vahel [Euroopa piiri- ja rannikuvalve] määrusega hõlmatud valdkondades, sealhulgas korrapärase teabevahetuse kaudu“²⁰.

Poliitilised prioriteedid

Euroopa integreeritud piirihaldus peaks olema koostööpõhine. Euroopa piiri- ja rannikuvalve asutustevaheline koostöö teiste Euroopa sidusrühmadega tuleks hästi toimima panna, et tagada Euroopa integreeritud piirihalduse terviklik, sektoriülene, ühtne ja kulutõhus rakendamine.

Strateegilised suunised

1. Alustuseks tuleb öelda, et asutustevaheline koostöö ELi tasandil peaks lähtuma **koostöökokkulepetest**, eelkõige töökorrast, mille Frontex on sõlminud asjaomaste ELi institutsioonide, organite ja asutustega, kellele on osutatud Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artiklis 68. Peamised koostöövaldkonnad on seotud tõhusa teabevahetuse, ühise riskianalüüsi, ühisoperatsioonide ning Euroopa ja riikliku suutlikkuse ühise kasutamisega kooskõlas pädevusega. ELi tasandil tuleks veelgi arendada **mitmeotstarbeliste**

¹⁹ <https://www.consilium.europa.eu/et/policies/eu-fight-against-crime/>.

²⁰ Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 3 lõike 1 punkt f.

- operatsioonide** kontseptsiooni, mis põhineb riskianalüüsil, austades samas täielikult selliste operatsioonidega seotud ELi tasandi osalejate põhiülesandeid ja kohustusi.
2. Olemasolevate ja tulevaste teabevahetusvahendite, eelkõige EUROSURI täielikku potentsiaali tuleks kasutada operatiivselt ELi tasandil. EUROSURI ühendteenuste poolset teabe kogumist tuleks veelgi arendada, kohaldades Frontexi ning vastavate ELi institutsioonide, organite ja asutuste vahelist töökorda, et osutada liikmesriikidele ja Frontexile Euroopa integreeritud piirihaldusega seotud lisaväärtusega teabeteenuseid.
  3. **Euroopa koostööd rannikuvalveülesannete valdkonnas** tuleks veelgi arendada, et suurendada olukorratundlikkust merel ja reageerimisvõimet ning toetada sidusaid ja kulutõhusaid meetmeid ELi ja liikmesriikide tasandil. Selleks et edendada selle koostöö ühtlustatud rakendamist ELi ja liikmesriikide tasandil, tuleks laialdaselt kohaldada rannikuvalveülesannete täitmisel tehtava Euroopa koostöö praktilist käsiraamatut²¹.
  4. Asjakohaste kogu ELi hõlmavate infosüsteemide (EES, ETIAS, SIS, VIS, Eurodac ja ECRIS-TCN-süsteem) **koostalitlusvõimet** tuleks õigeaegselt rakendada ja vajaduse korral veelgi arendada, et tagada eri vahendite tõhusam kasutamine. Neli uut koostalitlusvõime komponenti – Euroopa otsinguportaal (ESP), ühine biomeetrilise võrdlemise teenus (sBMS), ühine isikuandmete hoidla (CIR) ja mitme identiteedi detektor (MID) – integreerivad süsteemiarhitektuuri, et toetada nende eesmärgi, tagades samal ajal isikute nõuetekohase tuvastamise, võideldes identiteedipettuste vastu ja lihtsustades määratud asutuste juurdepääsutingimusi.
  5. Vajaduse korral tuleks kohaldada **esmasest vastuvõtu keskuste kontseptsiooni**, sealhulgas standardset töökorda. Kõigil asjaomastel asutustel (Frontex, Euroopa Liidu Varjupaigaamet, Europol ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet) peaks olema pidev valmisolek esmasest vastuvõtu keskuste toetamiseks kooskõlas vastuvõetud kontseptsiooniga²². Liikmesriikidel peaks olema juriidiline ja operatiivne valmisolek Euroopa esmasest vastuvõtu keskuste vastuvõtmiseks ja toetamiseks. Kui kooskõlas Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikliga 40 on võimalik luua rändehalduse tugirühmi ja neid luuakse, koordineerib komisjon neid rühmi, nagu on sätestatud määruses.
  6. Protsessi kõigis etappides tuleks tõhustada koordineerimist ja koostööd Europoli, Eurojusti, Frontexi ja pädevate riiklike asutuste vahel **kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormi**²³ (EMPACT) raames. Frontexi ja Europoli koostöö eesmärk peaks olema hõlbustada piiriüleses kuritegevuses kahtlustatavate isikute tuvastamist, järgides täielikult eeskirju, millega on kindlaks määratud kahe ameti ülesanded, ja isikuandmete kaitset käsitlevaid ELi õigusakte.
  7. Frontexi ja riiklike piirivalveasutuste aktiivse osalemise keskmes peaksid olema need strateegilised prioriteetsed valdkonnad, mis on otseselt seotud välispiiridega ja piirikontrolli ülesannetega ning alati kooskõlas nende vastavate volituste ja õigusnormidega.

---

²¹ Komisjoni soovitus rannikuvalveülesannete täitmisel tehtava Euroopa koostöö praktilise käsiraamatu kohta (C(2021) 5310 final).

²² Komisjoni teatis „Euroopa rände tegevuskava“, COM(2015) 0240 final.

²³ Nõukogu järeldused organiseeritud ja rasket rahvusvahelist kuritegevust käsitleva ELi poliitikatsükli püsiva jätkamise kohta: EMPACT 2022+, 6481/21.

8. Frontex peaks tegema koostööd komisjoniga (sealhulgas OLAFiga), eelkõige selleks, et anda nõu piirihaldusmeetmete väljatöötamise kohta kolmandates riikides, ning vajaduse korral liikmesriikide ja Euroopa välisteenistusega tollivaldkonna toiminguteks (sealhulgas riskijuhtimise ja pettusevastase võitluse alastes küsimustes), kui need tegevused täiendavad üksteist.

7. komponent. „[K]oostöö kolmandate riikidega käesoleva [Euroopa piiri- ja rannikuvalve] määrusega hõlmatud valdkondades, keskendudes eelkõige naabruses asuvatele kolmandatele riikidele ning nendele kolmandatele riikidele, mis on riskianalüüsi alusel tuvastatud kui päritoluriigid või ebaseadusliku rände transiidiriigid“²⁴.

Poliitilised prioriteedid

Liikmesriigid ja amet peavad tegema Euroopa integreeritud piirihalduse ja ELi rändepoliitika raames koostööd kolmandate riikidega. Praktiline koostöö Euroopa integreeritud piirihalduse valdkonnas kolmandate riikidega ELi ja liikmesriikide tasandil peaks olema kooskõlas ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga ning vastama ELi ja rahvusvahelisele õigusele, sealhulgas põhiõigustele ning *tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse* põhimõttele, et ennetada ebaseaduslikku sisserännet ja selle vastu võidelda, tõhustada tulemuslikku tagasisaatmist, ennetada piiriülest kuritegevust ja hõlbustada seaduslikku reisimist.

Koostöö kolmandate riikidega Euroopa integreeritud piirihalduse edendamisel teenib eelkõige eesmärki suurendada nende strateegilist, operatiiv- ja koostöösuutlikkust piirikontrolli, riskianalüüsi ning tagasisaatmise ja tagasivõtmise valdkonnas, võttes arvesse ELi üldisi suhteid nende riikidega. Seda silmas pidades on Euroopa väärtuste ja standardite edendamine kolmandates riikides keskse tähtsusega. Esmatähtsaks tuleks pidada naaberriike ning ebaseadusliku sisserände päritolu- ja transiidiriike. Nende riikide suutlikkus ja tahe ennetada ebaseaduslikku rännet, säilitada tõhus piirihaldus ja kontroll ELi suunduvate rändevoogude üle on oluline rände tõhusaks haldamiseks. See aitab edendada vastastikuseid ja terviklikke rändepartnerlusi päritolu- ja transiidiriikidega.

Strateegilised suunised

1. Euroopa integreeritud piirihalduse valdkonnas kolmandate riikidega tehtav koostöö peaks põhinema **lepingutel ja/või kokkulepetel** ning olema täielikult kooskõlas liidu õigusega, sealhulgas isikuandmete kaitse, põhiõiguste austamise ja rahvusvahelise õigusega, ka *tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse* põhimõttega. Nendes lepingutes (sealhulgas staatust käsitlevad kokkulepped ja töökorrad) tuleks kindlaks määrata pädevad asutused, koostööstruktuurid ja koostöö ulatus ning kehtestada vastutuse jaotamise eeskirjad.
2. Soodustatakse liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelist operatiivkoostööd, kui selline koostöö on kooskõlas Frontexi volituste ja toimimise ning Frontexi eesmärkide saavutamise ja ELi üldiste suhetega nende riikidega.

---

²⁴ Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 3 lõike 1 punkt g.

3. Liikmesriikide ja kolmandate riikide vaheline teabevahetus, eelkõige EUROSURi kohta, peaks toimuma kahe- või mitmepoolsete lepingute või kokkulepete raames. Selleks peaksid liikmesriigid järgima komisjoni soovitusi EUROSURi raames toimuva teabevahetuse näidissätete kohta, mis on vastu võetud kooskõlas Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 76 lõikega 2²⁵.
4. Läbipaistvuse suurendamiseks peaks Frontex kooskõlas ameti rahvusvahelise koostöö strateegiaga alati koostama ELi tasandi ülevaate kolmandate riikidega piirihalduse ja tagasisaatmise valdkonnas tehtavast operatiivkoostööst. See peaks põhinema eelkõige liikmesriikidelt, komisjonilt ja ELi ametitelt saadud teabel.
5. Spetsiifiliste olukorrapiltide koostamisel EUROSURi-väliste osalistega peaksid liikmesriigid ja Frontex järgima ja edendama Frontexi välja töötatud teabevahetuslaseid tehnilisi ja tegevusstandardeid.
6. Frontexi operatiivtegevust kolmandates riikides kavandatakse ja viiakse ellu kooskõlas ELi ja asjaomase kolmanda riigi vahel sõlmitud **staatust käsitlevate kokkulepete** ja/või Frontexi ja kolmandate riikide pädevate asutuste vahel sõlmitud **töökordadega**. Nii staatust käsitlevad kokkulepped kui ka töökordad peaksid põhinema komisjoni vastu võetud vastavatel mudelitel²⁶.
7. Koostöö kolmandate riikidega peab olema kooskõlas ELi ja rahvusvahelise õigusega, sealhulgas ELi õiguse osaks olevate normide ja standarditega, seda ka siis, kui koostöö kolmandate riikidega toimub väljaspool Euroopa Liidu territooriumi. Isikuandmete vahetamine kolmandate riikidega peab vastama isikuandmete kaitset käsitlevate ELi õigusaktide nõuetele.
8. Tugevdada tuleks **mitmepoolset ja piirkondlikku koostööd** kolmandate riikidega. Liikmesriikide riiklike koordineerimiskeskusi tuleks kasutada kontaktpunktidenä, et vahetada teavet naaberriikide ja teiste asjaomaste riikidega.
9. Kooskõlas ELi uuendatud tegevuskavaga rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise tõkestamiseks²⁷ tuleks tugevdada koostööd peamiste kolmandate riikidega rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks, sealhulgas selliste operatiivpartnerluste kasutuselevõtu kaudu, mille eesmärk on tõkestada rändajate ebaseaduslikku üle piiri toimetamist²⁸. Seda koostööd toetavad kooskõlas oma volitustega ELi ametid, eelkõige Frontex, Europol, Eurojust ja Euroopa Liidu Õiguskaitsekoollituse Amet (CEPOL), ning operatiivkoostööd toetatakse ELi finantsabi kaudu.
10. Kui **kontaktametnike võrgustikel** on tuvastatav potentsiaal aidata kaasa mitmesuguste Euroopa integreeritud piirihaldusega seotud ülesannete täitmisele ELi ja liikmesriikide tasandil, tuleks neid tõhusalt koordineerida ja nad peaksid saama ametilt põhjalikku toetust, et suurendada operatiivsuutlikkust ja tõhusust. Koostöö- ja aruandluskanalid ja -vormid peaksid olema kõigil tasanditel selged. Operatiivvajaduste korral peaks olema tagatud pidev ja paindlik suutlikkus lähetada eri kohtadesse asjakohaste oskustega kontaktametnikke või eksperdirühmi. Frontexil peaks olema liikmesriikide ja muude

---

²⁵ C(2022) 300 final.

²⁶ COM(2021) 829 final ja COM(2021) 830 final.

²⁷ COM(2021) 591 final.

²⁸ Seni on käivitatud operatiivpartnerlused rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise tõkestamiseks Maroko, Nigeri ja Lääne-Balkani riikidega.

asjaomaste ELi asutuste esitatud teabel põhinev täielik olukorrapilt eri liiki Euroopa kontaktametnikest (Frontexi, Euroopa rände, Euroopa tagasisaatmise ja muude asutuste kontaktametnikud) ja riiklikest sisserände kontaktametnikest. Kogutud teave peaks rikastama riskianalüüsi ja olukorradeadlikkust ELi ja liikmesriikide tasandil, sealhulgas piirielset luurepilti. Frontexi kontaktametnikud peaksid lähetusriigis ELi poliitika üldise koordineerimise raames vahetama ka kogu asjakohast teavet vastavas riigis asuva ELi delegatsiooniga. Sisserände kontaktametnike võrgustikku tuleks täiel määral ära kasutada, et tõhustada koostööd ja koordineerimist kolmandate riikide sisserände kontaktametnike vahel.

11. EL peaks koordineerima ja jälgima **integreeritud piirihaldusega seotud suutlikkuse suurendamist**, töövisiite kolmandatesse riikidesse, tehnilist nõustamist, koolitust ja tehniliste seadmetega toetamist. Frontex peaks jätkama **integreeritud piirihaldusega seotud ELi rahastatavate suutlikkuse suurendamise projektide ja programmide** rakendamist ELi kandidaatriikides ja muudes prioriteetsetes kolmandates riikides ning teavitama neist komisjoni, eelkõige juhul, kui nende projektide ja programmide eesmärk on suurendada kolmandate riikide suutlikkust piirikontrolli, riskianalüüsi ning tagasisaatmise²⁹ ja tagasivõtmise valdkonnas. Frontex peaks tegema tihedat koostööd ka komisjoni rakenduspartneritega, et pakkuda nõustamist kogu piirihaldusmeetmete rakendamise ajal naaberriikides ja muudes prioriteetsetes kolmandates riikides ning komisjoni rakenduspartneritel soovitatakse nendes küsimustes ametiga konsulteerida kogu projekti toimumise ajal. Liikmesriikide juhitavaid projekte tuleks rakendada tihedas koostöös Frontexiga; ameti oskusteavet tuleks kasutada täiel määral projektide kõigis etappides. Amet peaks koostama ka põhjaliku ülevaate käimasolevatest ja kavandatavatest integreeritud piirihaldusega seotud suutlikkuse suurendamise projektidest ja töövisiitidest kolmandates riikides.
12. Koostööd ja vastastikust täiendavust **ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika** piirihalduskomponendiga **tsiviilmissioonide** ja Frontexi vahel tuleks veelgi arendada, et tagada olukorradeadlikkus ning toetada riskianalüüsi ja Euroopa integreeritud piirihalduse standardite edendamist, rakendades samal ajal meetmeid tegevuste kattumise vältimiseks. Samuti peaks see tagama korrapärase teabevahetuse ja koordineerimise, mis on seotud kõigi asjaomaste osalejate pakutava rahastamisega, nagu komisjon, Frontex, Euroopa välisteenistus ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika tsiviiltegevuses osalejad kohapeal.

8. komponent. „Schengeni alal võetavad tehnilised ja operatiivmeetmed, mis on seotud piirikontrolliga ja mille eesmärk on tulla paremini toime ebaseadusliku rändega ja võidelda paremini piiriülese kuritegevusega“³⁰.

²⁹ Näiteks tehnilise abi projektid kolmandatele riikidele tagasisaatmise, tagasivõtmise ja taasintegreerimise valdkonnas – TAP4RRR.

³⁰ Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 3 lõike 1 punkt h.

Poliitilised prioriteedid

Välispiiride kontrolli ning tehniliste ja operatiivmeetmete vaheline talitluspidevus ja koostalitlusvõime tuleks Schengeni alal hästi toimima panna, et tagada omavolilise teisese rände, ebaseadusliku rände ja piiriülese kuritegevuse tõhus tõkestamine.

Tuleks luua riiklik suutlikkus (valmidus) ebaseadusliku rändega seotud politseikontrollide tõhustamiseks territooriumil, sealhulgas sisemaa piirialadel, mida toetatakse muude liikmesriikide käsutuses olevate alternatiivsete meetmetega, mis vähendab sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise vajadust miinimumini.

Strateegilised suunised

1. Lähtepunktina tuleb nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil koostada **põhjalik olukorrapilt** ning riskianalüüs kolmandate riikide kodanike ebaseadusliku **saabumise** ja ELi-sisese **teisese rände** kohta, mis oleks aluseks sihipärastele ja proportsionaalsetele meetmetele. Frontex koostab liikmesriikide täielikul toetusel ja koostöös teiste asjaomaste ELi ametitega Euroopa olukorrapildi. EUROSURi tuleks kasutada selle funktsiooni peamise platvormina koos muude tõhusate ja ühtsete andmekogumissüsteemidega. Tõhustatud koostööd, näiteks Frontexi, Europoli ja Euroopa Liidu Varjupaigaameti vahelist koostööd korrapäraste aruannete koostamiseks, ja koordineerimist tuleks veelgi arendada, sealhulgas ühist riskianalüüsi, operatiivtavasid ja sujuvat teabevahetust piirivalveametnike ja muude välispiiril töötavate asutuste vahel, kooskõlas nende vastavate volitustega ja järgides täiel määral andmekaitsealaseid õigusakte. Nende hulka kuuluvad riiklikud koordineerimiskeskused, Schengeni alal töötavad ametiasutused, **politsei- ja tollikoostöö keskused** ning muud asjaomased keskused. Mitmesuguseid kogu ELi hõlmavaid infosüsteeme tuleks tõhusalt kasutada kõikides vastutavates asutustes, kellele on seadusjärgselt antud juurdepääs sellistele süsteemidele.
2. Frontexi ja asjaomaste politsei- ja tollikoostöö keskuste koordineeritavate ühisoperatsioonide vahelist operatiivkoostööd tuleks veelgi arendada ja tugevdada.
3. Riiklikul tasandil peaks olema piisav suutlikkus tõhustada ebaseadusliku sisserändega seotud politseikontrolle kogu territooriumil ning teha riskianalüüsi põhjal politseikontrolle ja rändekontrolli peamistel transporditeedel, sealhulgas piirialadel.

9. komponent. „[N]ende kolmandate riikide kodanike tagasisaatmine, kelle suhtes liikmesriik on teinud tagasisaatmisotsused“³¹.

Poliitilised prioriteedid

Tagasisaatmisotsusega hõlmatud kolmandate riikide kodanike tõhus tagasisaatmine peaks tagama, et kõik need, kellel ei ole õigust ELi jääda, lahkuvad päriselt EList. Euroopa integreeritud piirihaldus peaks samuti tagama, et tagasisaatmismenetluse viivad ellu nõuetekohaselt koolitatud eksperdid humaansel, väärikal ja kestlikul viisil, täielikus kooskõlas

³¹ Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 3 lõike 1 punkt i.

tagasipöördujate põhiõigustega, eelkõige järgides *tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse* põhimõtet, kooskõlas ELi põhiõiguste harta ning rahvusvahelise ja ELi õigusega.

ELi ja liikmesriikide tasandil peaks olema haldus-, tehniline ja operatiivsuutlikkus tagasisaatmisprotsesside, sealhulgas sunniviisilise ja vabatahtliku tagasipöördumise tõhusaks ja ühtseks rakendamiseks, mis aitab kaasa ELi ühise tagasisaatmissüsteemi loomisele, nagu on sätestatud rände- ja varjupaigaleppes³². ELi tugevamad struktuurid peavad samas tegema tõhusamat koostööd kolmandate riikidega. See hõlmab ka 2021. aasta aprilli ELi vabatahtliku tagasipöördumise ja taasintegreerimise strateegias³³ sätestatud meetmete suuna järgimist ja rakendamist, edendades vabatahtlikku tagasipöördumist ja tõhusat taasintegreerimist tagasisaatmissüsteemi lahutamatu osana.

Liikmesriigid peaksid täielikult ära kasutama operatiiv-, tehnilist ja praktilist tuge, mida Frontex saab tagasisaatmise valdkonnas pakkuda, kasutades eelkõige Frontexi tagasisaatmistaotlust (FAR) regulaar- ja tellimuslendude puhul, digitaalset tagasisaatmisjuhtumite haldamise süsteemi (RECAMAS), Frontexi ühiseid taasintegreerimisteenuseid ning Frontexi toetust tagasisaatmise ja taasintegreerimise alase nõustamise valdkonnas.

Strateegilised suunised

1. **Frontexi kui operatiivharu suutlikkust ja rolli** liikmesriikide toetamisel tagasisaatmisprotsessi kõigis etappides tuleks praktikas veelgi tugevdada ning suurendama peaks Frontexi teenuste kasutamist liikmesriikides.
2. Liikmesriikide suutlikkust ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanikke ühepoolselt või ühiselt tagasi saata tuleks suurendada, töötades välja integreeritud ja koordineeritud riiklikud digitaalsed tagasisaatmissüsteemid, mis põhinevad **tagasisaatmisjuhtumite haldamise süsteemi mudelil (RECAMAS)**, mille amet on välja töötanud andmete vahetamiseks ja mis on kooskõlas Euroopa tagasisaatmispoliitikaga. Käsitleda tuleks integratsiooni ja koostalitlusvõimega seotud püsivaid probleeme, mis tulenevad riiklikus tagasisaatmissüsteemis kasutatavatest erinevatest tehnoloogiatest, ning võimaldada seoseid ELi tasandi digitaalsete vahenditega.
3. **Ebaseadusliku rände haldamise rakendust (IRMA)** tuleks veelgi arendada, et parandada tagasisaatmisoperatsioonide ja tagasivõtmiste kohta andmete kogumist. See hõlbustab asjakohase operatiivteabe kavandamist, vahetamist ning tagasisaatmis-, tagasivõtmis- ja taasintegreerimismeetmete korraldamist ja rakendamist liikmesriikides. Samuti võimaldab see Frontexil täita ennetavat rolli tagasisaatmisoperatsioonide kavandamise ja korraldamise, sealhulgas tagasisaatmiseelse abi andmise ja taasintegreerimise toetamisel.
4. Frontexi ebaseadusliku rände haldamise rakendust (IRMA) tuleks veelgi arendada, et see oleks koostalitlusvõimeline liikmesriikide tagasisaatmise IT-süsteemide ja muude

---

³² COM(2020) 609 final, 23.9.2020.

³³ COM(2021) 120.

asjakohaste IT-vahenditega tagasisaatmise, tagasivõtmise ja taasintegreerimise rakendamiseks.

5. Kõik sidusrühmad (komisjon, Frontex, liikmesriigid) peaksid tegema tööd tagasisaatmise, taasintegreerimise ja tagasivõtmisega seotud andmete kogumise tõhustamiseks ning töötama välja eesmärgipärased analüütika-, analüüsi- ja olukorratundlikkuse vahendid tagasisaatmise toimimise kohta, et võimaldada tagasisaatmise ja tagasivõtmise ettevaatavat plaanimist.
6. Liikmesriigid peaksid investeerima tagasisaatmise ja taasintegreerimise nõustamisstruktuuridesse, tagades, et nõustamine on kättesaadav tagasisaatmisprotsessi kõigis etappides ja et nõustajad on asjakohaselt koolitatud. Kooskõlas ELi tagasisaatmise alase nõustamise raamistikuga tuleks vabatahtliku ja sunniviisilise tagasisaatmise menetluste ajal (sealhulgas kinnipidamisel) teha kättesaadavaks nõustamine, et soodustada ja korraldada tagasisaatmist. Frontex on liikmesriikide toetamiseks tagasisaatmise ja taasintegreerimise alase nõustamise valdkonnas välja töötanud töökava, mida rakendatakse tihedas koostöös liikmesriikidega.
7. Vabatahtliku tagasipöördumise ja taasintegreerimise edendamine ja ulatuslikum kasutamine on kooskõlas ELi vabatahtliku tagasipöördumise ja taasintegreerimise strateegiaga³⁴ ELi ühise tagasisaatmissüsteemi lahutamatu osa. Taasintegreerimise toetamine innustab tagasipöördujaid koostööd tegema ja edendab ka koostööd kolmandate riikidega, suurendades nende vastutust oma kodanike tagasisaatmise, tagasivõtmise ja taasintegreerimise valdkonnas.
8. Frontex on välja töötanud ühised taasintegreerimisteenused, mida osutatakse liikmesriikidele tagasisaatmise ja taasintegreerimise eesmärgil. Ühiste taasintegreerimisteenustega hõlmatud riikide arvu tuleks suurendada, et see vastaks liikmesriikide vajadustele ning liikmesriigid peaksid neid teenuseid täielikult ära kasutama ja tegema need kättesaadavaks nii vabatahtlikult kui ka sunniviisiliselt tagasipöördujatele. Frontexi osutatavate ühiste taasintegreerimisteenuste ning asjaomaste kolmandate riikide riiklike struktuuride ja mehhanismide, kui need on olemas, vahel tuleks püüda saavutada sünergiat ja järjepidevust.
9. Liikmesriigid peaksid täielikult tagama oma suutlikkuse aidata kaasa Euroopa tagasisaatmisoperatsioonidele, mida koordineerib või korraldab Frontex, sealhulgas tagasisaatmise järelevalve valdkonnas. Liikmesriigid ja Frontex peaksid veelgi arendama oma suutlikkust jälgida kõiki tagasisaatmisoperatsioone.
10. Liikmesriigid peavad tagama piisava suutlikkuse koguda põgenemise ohu kohta andmeid ja töötada välja riskianalüüs, et kohaldada teisese rände vähendamiseks kinnipidamist ja kinnipidamise alternatiive, ning arendama kinnipidamise ja kinnipidamise alternatiividega seotud tehnilist suutlikkust. Kinnipidamistingimused peaksid olema kooskõlas rahvusvahelise ja ELi õigusega. Selleks et hõlbustada ja kiirendada tagasisaatmisprotsessi, julgustatakse liikmesriike tagama üksteise tagasisaatmisotsuste tunnustamine³⁵.

---

³⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ELi vabatahtliku tagasipöördumise ja taasintegreerimise strateegia“ (COM(2021)120 final).

³⁵ Komisjoni soovitus tagasisaatmisotsuste vastastikuse tunnustamise ja tagasisaatmise kiirendamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 200/115/EÜ rakendamisel (C(2023) 1763).

11. Tuginedes ka komisjoni 24. jaanuaril 2023 vastu võetud poliitikadokumendile „Tulemuslikuma tagasisaatmise tegevusstrateegia suunas“,³⁶ peaksid kõik asjaomased sidusrühmad täiel määral ära kasutama **tagasisaatmiskoordinaatorit** ja **kõrgetasemelist tagasisaatmisvõrgustikku**, et soodustada ja edendada praktilist koostööd liikmesriikide, komisjoni ja Frontexi vahel.
12. Uuendatud Schengeni infosüsteem sisaldab hoiatusteateid kolmandate riikide kodanike kohta, kelle suhtes on tehtud tagasisaatmisotsus, ning on seega oluline uus liikmesriikide käsutuses olev vahend tagasisaatmisotsuste jälgimiseks ja täitmiseks, millega sillutatakse teed edasisele koostööle, sealhulgas tagasisaatmisotsuste vastastikuse tunnustamise valdkonnas, ning Schengeni alal ebaseadusliku teise rände ennetamiseks. Liikmesriigid peaksid tagama selle meetme nõuetekohase rakendamise kooskõlas komisjoni soovitusel.

10. komponent. „[T]ipptasemel tehnoloogia, sealhulgas suuremahuliste infosüsteemide kasutamine“³⁷.

Poliitilised prioriteedid

Euroopa integreeritud piirihalduse, eelkõige piirikontrolli ning patrull- ja vaatlustegevuse toetamiseks tuleks kasutada kõrgetasemelisi, mobiilseid ja koostalitlusvõimelisi Euroopa tehnilisi süsteeme ja lahendusi, mis ühilduvad ELi suuremahuliste IT-süsteemidega. Selle eesmärk on tagada tõhusam ja usaldusväärsem piirikontroll. Euroopa piiri- ja rannikuvalvel peaks olema suutlikkus kasutada parimal võimalikul viisil tipptasemel tehnoloogiat, sealhulgas andmete turvamise mehhanisme.

Strateegilised suunised

1. Olemasolevates süsteemides piirikontrolliks kasutatava **teabe kvaliteeti** tuleks parandada andmete täpsuse tagamiseks rakendatavate praktiliste meetmete abil, sealhulgas nende korrapärase hindamise ja tipptasemel tehnoloogia rakendamise kaudu.
2. Nagu on märgitud ELi tasandi koostööd käsitleva komponendi 5. strateegilises suunises, tuleks tagada **olemasolevate ja uute suuremahuliste IT-süsteemide** (EES, VIS, ETIAS, uuendatud Schengeni infosüsteem) **koostalitlusvõime**, eelkõige hiljuti uuendatud süsteemide täielik ja terviklik rakendamine.
3. eu-LISA ehk Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ameti põhieesmärk on suuremahuliste infosüsteemide kesksete komponentide arendamine, hooldamine ja käitamine.
4. **Uute arukate tehniliste lahenduste** (nt automaatne piirikontroll / automaatse piirikontrolli väravad) ning mitmesuguste piiri- ja julgeolekuga seotud infosüsteemide (nt FADO ja Frontexi Interpoli elektroonilise raamatukogu dokumendisüsteemid) koostalitlusvõime potentsiaali tuleks ära kasutada, et parandada kodanike turvalisust,

³⁶ 24. jaanuari 2023. aasta poliitikadokument „Tulemuslikuma tagasisaatmise tegevusstrateegia suunas“ (COM(2023) 45 final).

³⁷ Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 3 lõike 1 punkt j.

hõlbustada piirikontrolli ja välispiiride ületamist ning võidelda piiriülese kuritegevuse ja terrorismi vastu viisil, mis tagab ühtviisi nii kodanike kui ka kolmandate riikide kodanike õiguste täieliku austamise.

5. Euroopa seire- ja reageerimisvõime suurendamiseks välispiiridel tuleks kasutada **nüüdisaegse tehnoloogia** täielikku potentsiaali. Euroopa seiresuutlikkuse (nt satelliitteenuste) kasutamist tuleks veelgi arendada, et luua terviklik olukorrapilt.
6. Mere- ja maismaapiiridel kasutatavate integreeritud, koostalitlusvõimeliste ja kohandatavate (kohakindlate ja teisaldatavate) tehniliste seiresüsteemide **seiresuutlikkust** tuleks veelgi arendada. See peaks hõlmama tehnilisi lahendusi ja tööprotsesse, mida kasutatakse eri operatiivkeskustes (riiklik koordinaatsioonikeskus, päästekoordinaatsioonikeskused ja kohalikud koordineerimiskeskused) ja mobiilsetes üksustes.
7. Euroopa piiri- ja rannikuvalve peab **Euroopa kriitilise tähtsusega tehnoloogiaautonoomiasse**³⁸ panustades tagama, et tema võimete arendamise planeerimisel võetakse arvesse eesmärki vähendada sõltuvust kolmandatest riikidest pärit elutähtsast tehnoloogiast, sealhulgas kasutades ära Euroopa piirihalduse alaste teadusuuringute ja innovatsiooni tulemusi.
8. Isikuandmete töötlemine uue tehnoloogia abil peab vastama isikuandmete kaitset käsitlevate ELi õigusaktide nõuetele, sealhulgas seoses tiptasemel tehnoloogia kasutamisega isikuandmete kaitsmiseks. Komisjon peaks koostöös eu-LISAgaga välja töötama tegevuskava ja tehnilised lahendused, et toetada liikmesriike suurte andmehulkade käitlemisel ja töötlemisel uue ja tiptasemel tehnoloogia abil.

11. komponent. „[K]valiteedikontrollimehhanism, eelkõige Schengeni hindamismehhanism, haavatavuse hindamine ja võimalikud riiklikud mehhanismid, et tagada liidu õigusaktide rakendamine piirihalduse valdkonnas“³⁹.

Poliitilised prioriteedid

Kasutusele tuleks võtta terviklik Euroopa kvaliteedikontrolli süsteem, et tagada pidev teadlikkus Euroopa integreeritud piirihalduse rakendamisest ning kvaliteedist strateegilisel ja operatiivsel tasandil. Euroopa ja riiklike süsteemide ning funktsioonide edasiarendamisel tuleks aluseks võtta kvaliteedikontrolli tulemused.

Strateegilised suunised

1. Euroopa kvaliteedikontrolli mehhanism, mis koosneb eelkõige **Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanismist**, Frontexi tehtavatest **haavatavuse hindamistest** ja **riiklikest kvaliteedikontrolli mehhanismidest**, tuleks täielikult kasutusse võtta. Selle raames peaks Frontex arendama tehnilist suutlikkust hinnata ja kontrollida liikmesriikide välja antud reisidokumentide vastavust, et tagada turvaelementide vastavus Euroopa tasandil kehtestatud standarditele.

³⁸ [Euroopa Ülemkogu liikmete 25.–26. veebruari 2021. aasta](#) avaldus.

³⁹ Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 3 lõike 1 punkt k.

2. **Haavatavuse hindamise ja Schengeni hindamismehhanismi sünergia** tuleks regulaarse teabevahetuse alusel võimalikult palju suurendada, et saavutada parem olukorratundlikkus Schengeni ala toimimisest. See peaks võimalikult suurel määral aitama vältida liikmesriikide jõupingutuste dubleerimist ning tagama välispiiride haldamist ja tagasisaatmist toetavate asjakohaste ELi rahastamisvahendite paremini kooskõlastatud kasutuse.
3. Kvaliteedikontrolli mehhanismi tulemusi tuleks kasutada riikliku piirihaldussüsteemi väljatöötamisel ja asjakohaste ELi rahastamisvahendite (nt Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond (AMIF), Integreeritud Piirihalduse Fondi piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (BMVI) riiklikud programmid ning mõnikord piirihalduse ja viisapoliitika rahastu temaatilised vahendid) kasutamise prioriseerimisel, eelkõige kui hinnatakse muid komisjoni antavaid rahalisi vahendeid.
4. **Liikmesriigid** peaksid looma **riikliku kvaliteedikontrolli mehhanismi** (edaspidi „Schengeni hindamine“), mis hõlmab riikliku integreeritud piirihalduse süsteemi kõiki osi ja funktsioone ning kõiki integreeritud piirihalduses osalevaid asutusi.
5. Liikmesriigid peavad kooskõlas Schengeni hindamismäärusest⁴⁰ ning Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrusest tulenevate kohustustega aktiivselt osalema komisjoni koordineeritavatel Schengeni hindamiskülastustel ning esitama Frontexi juhitud haavatavuse hindamiste jaoks õigeaegseid ja kvaliteetseid andmeid.
6. Kooskõlas Schengeni hindamismäärusega peaksid Schengeni hindamised hõlmama kogu Euroopa piiri- ja rannikuvalve tegevuse tulemusi, hõlmates seeläbi ka ameti operatiivtegevuse hindamist liikmesriikides.

12. komponent. „[S]olidarsusmehhanismid, eelkõige liidu rahastamisvahendid“⁴¹.

Poliitilised prioriteedid

Euroopa integreeritud piirihalduse strateegia tõhus rakendamine saavutatakse sihtotstarbeliste ELi rahaliste vahendite kasutamise abil, eelkõige piirihalduse ja viisapoliitika rahastu ning Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi kaudu. ELi vahenditest toetatakse Euroopa integreeritud piirihalduse meetmeid ELi ja liikmesriikide tasandil kooskõlas vastava ELi fondi õigusnormidega. Liikmesriigid peaksid püüdma määratleda oma rahastamisprioriteedid, eesmärgiga tagada, et need hõlmaksid kõiki Euroopa integreeritud piirihalduse elemente, mis tulenevad ELi jurisdiktsioonist ja mis on määratletud ELi õigusega, et kindlustada maksimaalne ELi lisaväärtus. Siseriikliku õigusega reguleeritud Euroopa integreeritud piirihalduse komponendid tuleks eelistatavalt katta riiklikest vahenditest.

Frontexi tegevust toetatakse ameti sihtotstarbelisest eelarvest, mis tuleneb ELi üldeelarvest. Amet võib saada kasu ka ELi vahenditest tehnilise abi projektide jaoks kolmandates riikides kooskõlas oma volituste ja ELi rändepoliitika välismõõtmte rakendamist toetavaid

⁴⁰ Nõukogu 9. juuni 2022. aasta määrus (EL) 2022/922, mis käsitleb Schengeni *acquis* kohaldamise kontrollimiseks hindamis- ja järelevalvemehhanismi kehtestamist ja toimimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1053/2013 (ELT L 160, 15.6.2022, lk 1).

⁴¹ Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 3 lõike 1 punkt 1.

rahastamisvahendeid (naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“ (NDICI-GE) ning ühinemiseelse abi instrument (IPA III)) käsitlevate asjakohaste õigusaktide sätetega.

Strateegilised suunised

1. **ELi rahastamisvahendite** (nt piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga hõlmatud riiklikud programmid) kasutamine tuleks viia kooskõlla riiklike strateegiate, tegevuskavade ja suutlikkuse planeerimisega. Riikidel peaksid olema selged ja üksikasjalikud prioriteedid (nt EUROSUR, suutlikkuse arendamine), mis põhinevad ELi prioriteetidel, maksimeerides ELi vahendite vastastikust täiendavust ja lisaväärtust.
2. ELi vahendite kasutamise prioriseerimiseks riiklikul tasandil tuleks arvesse võtta Schengeni hindamismehhanismi ja haavatavuse hindamise tulemusi.
3. Tihe koostöö komisjoni ja Frontexi vahel peaks tagama sünergia Frontexi tegevuse ja muudest ELi rahastamisvahenditest rahastatavate meetmete vahel ning aitama vältida topeltrahastamist.
4. Sihtotstarbeline ELi rahastamine piirihalduse ja viisapoliitika rahastu erimeetmete raames peaks toetama liikmesriike vajalike seadmete hankimisel, et anda need kooskõlas Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 64 lõikega 14 Frontexi käsutusse. See tugevdab ameti suutlikkust toetada abivajavaid liikmesriike.

13. komponent. „Põhiõigused“⁴².

Poliitilised prioriteedid

Euroopa integreeritud piirihalduse keskmes on põhiõiguste austamine, kaitsmine ja edendamine. Euroopa piiri- ja rannikuvalve peab Euroopa integreeritud piirihalduse rakendamisel tagama oma ülesannete täitmisel põhiõiguste kaitse, mis on üldine õiguslik kohustus, kooskõlas oma volitustega.

Euroopa piiri- ja rannikuvalve ELi ja riiklike poolte tegevus peaks toimuma täielikus kooskõlas ELi õigusega, sealhulgas Euroopa Liidu põhiõiguste harta ja asjaomase rahvusvahelise õigusega. Viimane hõlmab 28. juuli 1951. aasta Genfi pagulasseisundi konventsiooni ja selle 1967. aasta protokollid ning lapse õiguste konventsiooni. Samuti tuleb täielikult järgida rahvusvahelise kaitse saamisega seotud kohustusi, eelkõige *tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse* põhimõtet.

Oma ettepanekus võtta vastu määrus kolmandate riikide kodanike taustakontrolli kohta⁴³ tegi komisjon ettepaneku, et iga liikmesriik loob sõltumatu järelevalvemehhanismi, tagamaks, et välispiiridel tehtavas taustakontrollis järgitakse põhiõigusi ja et iga sellega seotud väidetavat põhiõiguste rikkumist uuritakse nõuetekohaselt. See järelevalvemehhanism peaks olema osa

⁴² Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 3 lõige 2.

⁴³ COM(2020) 612, 23.9.2020.

rändeolukorra juhtimisest ja jälgimisest, mis on ette nähtud komisjoni ettepanekus võtta vastu uus määrus varjupaiga- ja rändehalduse kohta⁴⁴.

Strateegilised suunised

1. **Põhiõiguste strateegiat⁴⁵ ja sellega kaasnevat Frontexi haldusnõukogu vastu võetud tegevuskava⁴⁶** tuleks rangelt järgida Euroopa piiri- ja rannikuvalve kogu tegevuses ELi ja liikmesriikide tasandil. Riiklikul tasandil on seda võimalik saavutada kohandatud riikliku põhiõiguste strateegia ja tegevuskava väljatöötamise või nende ulatusliku kaasamise teel Euroopa integreeritud piirihalduse riiklikku strateegiasse.
2. Frontex ja liikmesriigid peaksid edendama Euroopa integreeritud piirihalduses töökultuuri, mida iseloomustab ELi ja rahvusvahelisest õigusest tulenevate kohustuste täitmine, sealhulgas *tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse* põhimõtte järgimine, põhiõiguste täielik austamine ning võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise, vastastikuse lugupidamise, läbipaistvuse ja hea halduse ning vastastikuse koostöö põhimõtete kaitsmine ja edendamine. Kuna põhiõiguste austamine on Euroopa integreeritud piirihalduse horisontaalne või valdkondadevaheline komponent, peaksid Frontex ja liikmesriikide asjaomased ametiasutused loimima **põhiõiguste kaitsemeetmed kogu oma tegevusega**, sealhulgas operatiivtegevuse, analüüside ja riskihindamiste, planeerimistegevuse, tagasisaatmisega seotud tegevuse, koolituste ja arendustegevuse ning välispartneritega koostöö ja suhtlemisega. Lisaks peaksid Frontex ja liikmesriigid tegutsema täielikus kooskõlas põhiõigustega kogu piirihalduse ja tagasisaatmisega seotud tegevuse terve operatiivtsükli jooksul.
3. Erilist tähelepanu tuleks pöörata haavatavate isikute või rühmade ja haavatavas olukorras olevate isikute, sealhulgas laste ja saatjata alaealiste õigustele ja vajadustele. Rõhku tuleks panna suutlikkuse arendamisele varajase tuvastamise, toetuse andmise, kultuurilise vahendamise, suulise tõlke ja vajaduse korral sobivate õiguskaitse- ja kaitsemehhanismide juurde edasisuunamise valdkonnas. Laste puhul peaksid Frontex ja liikmesriigid võtma lapsi mõjutavate otsuste tegemisel esmase kaalutlusena alati arvesse lapse parimaid huve. Liikmesriigid peaksid seoses piirihalduse ja tagasisaatmisega töötama operatiivselt välja riikliku põhiõiguste järelevalve mehhanismi ja seda säilitama. See mehhanism peaks olema varustatud vahendite ja suutlikkusega, et oleks võimalik anda nõu seoses põhiõiguste järgimisega, uurida väidetavaid rikkumisi, korraldada põhiõiguste alaseid koolitusi, teha järelevalvet olemasolevate õiguskaitsemehhanismide üle (nt juhtumitest teatamise või kaebuste esitamise mehhanismid) või anda nendesse panus ning tagada eri tegevuse üldine operatiivne vastavus ELi põhiõiguste hartale, ELi ja rahvusvahelisele õigusele, sealhulgas põhiõigustele. Liikmesriikide pädevaid asutusi tuleks julgustada moodustama kõigis üksustes põhiõiguste teabekeskusi, et tagada põhiõiguste alase nõustamise, koolituse ja järelevalve hea tõhusus, koordineerimine ja ühtlustamine.

---

⁴⁴ COM(2020) 610, 23.9.2020.

⁴⁵ Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti põhiõiguste strateegia, 2021.

⁴⁶ Haldusnõukogu 9. novembri 2021. aasta otsus 61/2021, millega võetakse vastu põhiõiguste strateegia rakendamise tegevuskava.

4. **Põhiõiguste vaatlejad** peavad aktiivselt osalema põhiõiguste austamise kaitsmises ja edendamises, mis on Euroopa piiri- ja rannikuvalve kogu tegevuse põhielement ja kajastub Euroopa integreeritud piirihalduse igas komponendis. Vaatlejatele tuleks anda tegevuspiirkondadele samasugune juurdepääs nagu kõigile lähetatud töötajatele. Kõik vaatlejad peaksid olema kättesaadavad ning täitma ennetavat nõuande-, tagasiside- ja toetuse andmise ülesannet Euroopa piiri- ja rannikuvalve ühistes jõupingutustes, et tagada ELi ja rahvusvahelise õiguse, sealhulgas põhiõiguste austamine.
5. Põhiõigused peaksid olema ELi ja liikmesriikide tasandil kõigi piirikontrollis või tagasisaatmisega seotud tegevuses osalevate isikute koolituskava oluline osa. Need koolitusmeetmed peaksid eelkõige keskenduma haavatavate isikute, sealhulgas laste ja saatjata alaealiste kaitsele.
6. Muudetud Schengeni järelevalve- ja hindamismehhanismi raames tehtavate hindamiste käigus tuleks erilist tähelepanu pöörata põhiõiguste austamise kontrollimisele Schengeni *acquis*' kohaldamisel.

14. komponent. „[H]aridus ja koolitus“⁴⁷.

Poliitilised prioriteedid

ELi ja liikmesriikide tasandil tuleks tagada liikmesriikide koolitusakadeemiate ja Frontexi vahelise tiheda koostöö abil piisava arvu pädevate ja spetsiaalselt koolitatud töötajate olemasolu kõigis Euroopa integreeritud piirihalduse valdkondades.

Haridus ja koolitus peaksid põhinema alalise korpuse ühtlustatud ja kvaliteetsetel ühistel koolitusstandarditel, võttes arvesse operatiivvajadusi, ülesandeid ja õiguslikku pädevust ning pannes rõhku aluslepingutes sätestatud väärtuste selgele mõistmisele. See peaks edendama kõrgeimaid standardeid ja parimaid tavasid liidu piiri ja tagasisaatmist käsitlevate seaduste rakendamisel, pöörates erilist tähelepanu asjakohasele teabele rahvusvahelise kaitse, haavatavate isikute, sealhulgas laste ja saatjata alaealiste kaitse ning põhiõiguste austamise kohta, ning looma põhiõiguste austamisel põhineva ühise töökultuuri.

Strateegilised suunised

1. Piirihalduse ja tagasisaatmise **ühiseid põhiõppekavasid** ja vajalikke koolitusvahendeid, sealhulgas neid, mis käsitlevad laste ja muude haavatavas olukorras olevate isikute kaitset, piirivalveametnike teadmisi piirikontrolli tegemiseks, et avastada vale- ja võltsitud dokumente ning pettureid ja näosarnasuspettust, tuleks veelgi arendada ning need peaksid põhinema sektori jaoks välja töötatud ühisel kvalifikatsioonide üldviiteraamistikul (piiri- ja rannikuvalve valdkondlik kvalifikatsiooniraamistik). Nende toodete puhul tuleks arvesse võtta Euroopa piiri- ja rannikuvalve suutlikkuse tegevuskava, mille haldusnõukogu igal aastal heaks kiidab. Samuti peaks ta pakkuma integreeritud

⁴⁷ Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 3 lõige 2.

piirihalduse ülesannetega seotud täiendavaid koolituskursusi ja seminare nii alalisele korpusele kui ka pädevate riiklike asutuste ametnikele.

2. Frontex, sealhulgas selle põhiõiguste ametnik, peaks jätkama **Euroopa piiri- ja rannikuvalve jaoks spetsiaalse koolitusvahendi** väljatöötamist ja täiendamist tihedas koostöös liikmesriikide, komisjoni, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti, muude asjaomaste ELi ametite ja muude sidusrühmadega, võttes arvesse asjakohaseid teadusuuringute tulemusi ja parimaid tavasid.
3. Operatiivvajaduste rahuldamiseks tuleks veelgi arendada alalise korpuse liikmete ülesannete ja volitustega seotud **erikoolitusmeetmeid** sunniviisilise tagasisaatmise järelevalvajatele ja põhiõiguste vaatlejatele. Õppusi tuleks korrapäraselt läbi viia kõnealuste piirivalveametnike ja teiste rühmade liikmetega vastavalt erikoolituse ajakavale.
4. ELi ja liikmesriikide tasandil tuleks kõigile operatiivtegevusse lähetatavatele alalise korpuse liikmetele pakkuda samaväärsel tasemel piirivalve- ja tagasisaatmisalast koolitust, olenemata nende kategooriast. Selle eesmärk on tagada, et kõik Euroopa piiri- ja rannikuvalveametnikud oleksid professionaalid, kes on saanud nõuetekohase väljaõppe vastavalt nende spetsialiseerumisele.
5. Frontex peaks rakendama **sisemist kvaliteedikontrolli mehhanismi**, mis on kooskõlas Euroopa haridus- ja koolitusstandardite ja suunistega, et tagada ameti operatiivtegevuses osalevate koosseisuliste töötajate kõrgetasemeline koolitus, asjatundlikkus ja professionaalsus. Selle mehhanismi rakendamise seisust tuleks teatada iga-aastases hindamisaruandes ja see tuleks lisada iga-aastasele tegevusaruandele.
6. Soodustada tuleks teadmiste või eriteadmiste omandamist välismaal saadud kogemustest ja headest tavadest teises liikmesriigis toimuvate missioonide ja tagasisaatmisega seotud operatsioonide ajal. Eelkõige tuleks seda pakkuda vahetusprogrammi kaudu Frontexi tagasisaatmisega seotud sekkumistes osalevatele piirivalveametnikele.
7. Amet peaks välja töötama **kestliku ja tervikliku koolituskontseptsiooni**, milles tuleks kaaluda koolituskeskuse võimalikku loomist Frontexis ning võtta nõuetekohaselt arvesse suuremat koostööd ja sünergiat liikmesriikide koolitusasutustega ning tugineda sellele. Selle eesmärk on koordineerida ja ühtlustada Euroopa kvaliteeditagamise standarditel põhineva piiri- ja rannikuvalvealase hariduse ja koolituse arendamist, pakkumist ja sertifitseerimist ning veelgi hõlbustada pakutavasse koolitusse ühise Euroopa töökultuuri loomimist.

15. komponent. „[T]eadusuuringud ja innovatsioon“⁴⁸.

Poliitilised prioriteedid

Teadusuuringud ja innovatsioon on üliolulised, et toetada integreeritud piirihaldust tipptasemel lahenduste, tehnoloogia ja teadmistega.

⁴⁸ Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 3 lõige 2.

Programmi „Euroopa horisont“ teemavaldkonnast „Ühiskonna tsiviiljulgeolek“ rahastatav Euroopa teadus- ja innovatsioonitegevus arendas ja arendab jätkuvalt suutlikkust, mis toetab Euroopa integreeritud piirihalduse kahteist temaatilist komponenti, näiteks suutlikkust teha piiridel isikusamasuse, tervise- ja turvakontrolle, kaitsta Schengeni ala toimimist, samal ajal hõlbustades heausksete reisijate reisimist, austades üksikisikute õigusi ja võimalikku haavatavust⁴⁹. Teadusuuringute ja innovatsiooni kaudu arendatakse ka suutlikkust tagada patrull- ja vaatlustegevus ning olukorrateadlikkus;⁵⁰ võidelda identiteedi- ja dokumendipettuste vastu;⁵¹ toetada tiptasemel lahendusi Euroopa piiri- ja rannikuvalve jaoks, ELi andmevahetuse ja -analüüsi koostalitlusvõimet ja tulemuslikkust;⁵² parandada riskide avastamist, juhtumitele reageerimist ja kuritegude ennetamist;⁵³ parandada Euroopa tsiviilvõimet meresõidu turvalisuse, sealhulgas otsingu- ja päästetegevuse valdkonnas⁵⁴. Samuti on väga oluline võidelda organiseeritud kuritegelike rühmituste ja terroristide vastu, kes on sageli uuenduslikud ja varajased tehnoloogia kasutuselevõtjad.

Piirihaldusega seotud teadusuuringud ja innovatsioon on olulised ka Euroopa avatud strateegilise autonoomia seisukohast, sealhulgas elutähtsa tehnoloogia valdkondades, nagu on kirjeldatud ELi tegevuskavas tsiviiljulgeoleku, kaitse ja kosmosetööstuse sünergia kohta ning nagu seda on hinnanud elutähtsa tehnoloogia ELi vaatluskeskus.

ELi ja liikmesriikide tasandil tuleks tagada õigeaegsed ja hästi koordineeritud investeeringud piirihaldusega seotud teadusuuringutesse ja innovatsiooni. Eelkõige puudutab see programmi „Euroopa horisont“, Euroopa Regionaalarengu Fondi, Frontexi teadusuuringuid ja katseprojekte ning riiklike teadus- ja innovatsiooniprogramme. Tuleks ära kasutada ELi piirihalduse alaste teadusuuringute ja innovatsiooni ning muude ELi ja riiklike vahendite vahelise sünergia võimalusi, mis aitavad Euroopa tarnijatel ja kasutajatel võtta piirihalduses kasutusele uuenduslikke lahendusi. See hõlmab peamiselt piirihalduse ja viisapoliitika rahastut, kuid ka selliseid vahendeid nagu tehnilise toe instrument ja programm „Digitaalne Euroopa“.

Strateegilised suunised

1. Piirihaldusoperatsioonid peaksid kasu saama teadusuuringutest ja innovatsioonist ning neis osalema, et need muutuksid **koostalitlusvõimelisemaks, kulutõhusamaks ja kestlikumaks**. Liikmesriikide piirivalveasutused, Frontex ja eu-LISA peaksid **jälgima**

---

⁴⁹ Näited, sealhulgas ABC4EU (<https://cordis.europa.eu/project/id/312797>), BODEGA (<https://cordis.europa.eu/project/id/653676>), D4FLY (<https://cordis.europa.eu/project/id/833704>), FASTPASS (<https://cordis.europa.eu/project/id/312583>), XP-DITE (<https://cordis.europa.eu/project/id/285311>).

⁵⁰ Näited, sealhulgas ALFA (<https://cordis.europa.eu/project/id/700002>), EWISA (<https://cordis.europa.eu/project/id/608174>), FOLDOUT (<https://cordis.europa.eu/project/id/787021>).

⁵¹ Näited, sealhulgas FIDELITY (<https://cordis.europa.eu/project/id/284862>), iMARS (<https://cordis.europa.eu/project/id/607379>).

⁵² Näited, sealhulgas ANDROMEDA (<https://cordis.europa.eu/project/id/833881>).

⁵³ Näited, sealhulgas TRESSPASS (<https://cordis.europa.eu/project/id/787120>).

⁵⁴ Näited, sealhulgas CLOSEYE (<https://cordis.europa.eu/project/id/313184>), COMPASS2020 (<https://cordis.europa.eu/project/id/833650>), EFFECTOR (<https://cordis.europa.eu/project/id/883374>), EUCISE2020 (<https://cordis.europa.eu/project/id/883374>), MARISA (<https://cordis.europa.eu/project/id/740698>), SAFESHORE (<https://cordis.europa.eu/project/id/700643>).

teadus- ja innovatsioonitegevust (mis toimub nii liikmesriikide, ELi kui ka valdkonna tasandil, samuti kolmandate riikide ja muude organisatsioonide tasandil) integreeritud piirihaldusega hõlmatud valdkondades, tehnoloogia arengut ja prognoositavaid probleeme ning ära kasutama olemasolevaid uuenduslikke lahendusi.

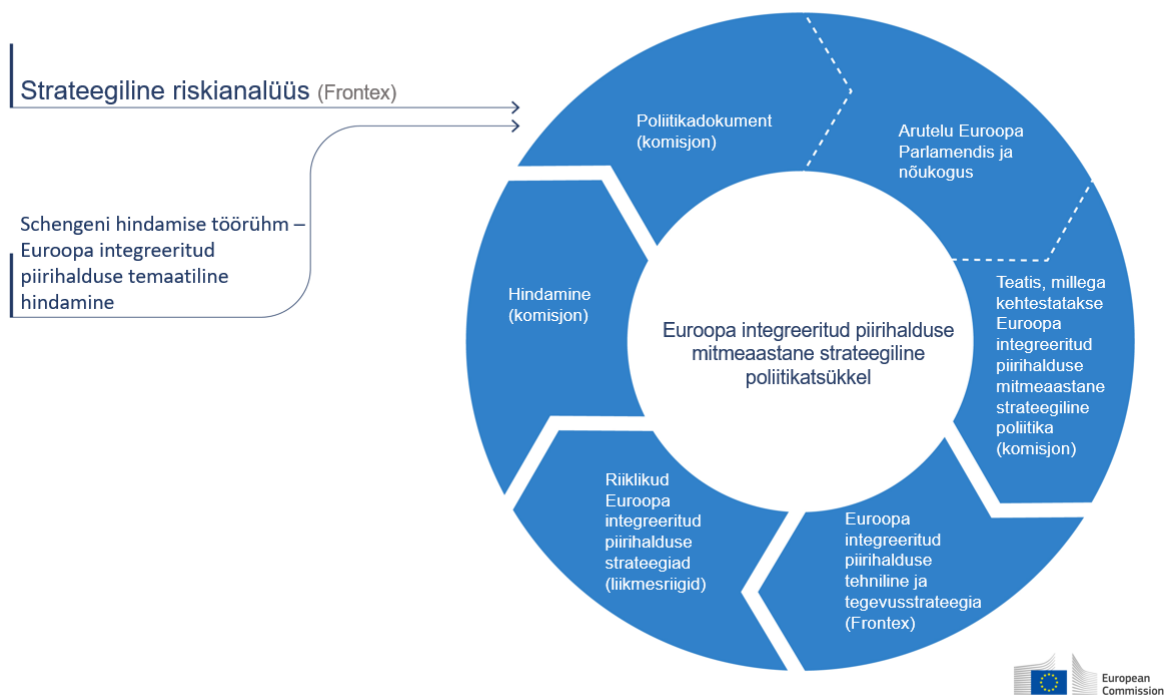
2. Prioriteetsetes valdkondades tuleks veelgi arendada koostööd ELi ametite ning liikmesriikide piirivalveasutuste teadus- ja innovatsiooniüksuste vahel, sealhulgas **ELi sisejulgeoleku innovatsioonikeskuse** tegevuse kaudu; kõnealune keskus on ELi ja selle liikmesriikide sisejulgeoleku valdkonna osalejate tööd toetav innovatsioonilaborite koostöövõrgustik.
3. Piirihaldusega seotud teadusuuringute ja innovatsiooni kavandamisel võtavad komisjon ja liikmesriigid arvesse Euroopa piiri- ja rannikuvalve **suutlikkuse tegevuskava pikaajalisi komponente**.
4. Frontex peaks abistama liikmesriike ja komisjoni asjakohaste liidu integreeritud piirihaldusega seotud teadus- ja innovatsioonitegevuse raamprogrammide (st **programmi „Euroopa horisont“ teemavaldkond „Ühiskonna tsiviiljulgeolek“**) väljatöötamisel ja elluviimisel.
5. Frontex peaks aitama liikmesriikidel **kindlaks teha, hinnata ja edendada** teadusuuringutest ja innovatsioonist tulenevate uuenduslike lahenduste **kasutuselevõttu** (valideerimine, katsetamine, ülekanndmine, integreerimine ja/või kasutuselevõtt), sealhulgas kaasates liikmesriike innovatsioonivõrgustikesse.
6. Komisjon **edendab ELi piirihalduse alaste teadusuuringute ja innovatsiooni tulemusi**, sealhulgas Euroopa julgeolekualaste teadusuuringute ja innovatsiooni ühenduse (CERIS) ning iga-aastase julgeoleku-uuringute konverentsi raames.
7. Elutähtsa tehnoloogia ELi vaatluskeskus peaks jälgima ja analüüsima Euroopa integreeritud piirihalduse jaoks elutähtsat tehnoloogiat, selle võimalikke rakendusi, väärtusahelaid, vajalikku testimistaristut, olemasolevaid lünki ja sõltuvusi ning andma panuse tehnoloogia tegevuskavadesse.
8. Piirihalduse uuenduslikud lahendused, mis võetakse kasutusele pärast teadusuuringuid ja innovatsiooni, peavad vastama ELi ja siseriikliku õiguse nõuetele, edendama ja austama reisijate (nii ELi kui ka kolmandate riikide kodanike) põhiõigusi, sealhulgas seoses isikuandmete kaitse ja teaduseetikaga, ning olema ühiskonna jaoks arusaadavad ja aktsepteeritud.
9. Ära kasutada tuleks **tehisintellekti** pakutavaid võimalusi ning vahetada lahendusi ja parimaid tavasid. Tehisintellektil põhinevaid lahendusi võidakse pidada tundlikeks, keerukateks ja võimalikuks ohuallikaks. Tehisintellektipõhiste vahendite eetilisele ja usaldusväärsele peaks ELi rahastatavates piirihalduse alastes teadusuuringutes ja innovatsioonis omistama suurimat tähtsust ning tehisintellekti kasutatavate piirihalduse lahenduste puhul tuleks rakendada kõiki vajalikke kaitsemeetmeid, sealhulgas neid, mis on ette nähtud kavandatud tehisintellekti käsitleva õigusaktiga, kui kaasseadusandjad on selle heaks kiitnud.

II LISA

Euroopa integreeritud piirihalduse mitmeaastase poliitikatsükli rakendamine

Euroopa integreeritud piirihalduse strateegilist poliitikat tuleb rakendada Frontexi haldusnõukogu poolt vastu võetud Euroopa integreeritud piirihalduse tehnilise ja tegevusstrateegia ning liikmesriikide kehtestatavate riiklike strateegiatega kaudu⁵⁵. Joonisel 1 on kujutatud Euroopa integreeritud piirihalduse mitmeaastase strateegilise poliitikatsükli eri etappe.

Joonis 1. Euroopa integreeritud piirihalduse mitmeaastane strateegiline poliitikatsükkel

a) Frontexi Euroopa integreeritud piirihalduse tehniline ja tegevusstrateegia

Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 8 lõike 5 kohaselt on Frontexi ülesanne, tuginedes Frontexi tegevdirektori ettepanekule, vastu võtta oma haldusnõukogu otsusega Euroopa integreeritud piirihalduse tehniline ja tegevusstrateegia. See strateegia tuleb välja töötada tihedas koostöös liikmesriikide ja komisjoniga ning see peab olema kooskõlas Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikliga 3. Amet võtab põhjendatud juhtudel arvesse liikmesriikide konkreetset olukorda, eelkõige nende geograafilist asukohta. Tehniline ja

⁵⁵ Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 8 lõiked 5 ja 6.

tegevusstrateegia peab tuginema käesolevale teatisele, kuid võtma arvesse ka Schengeni ala käsitlevate kehtivate õigusaktide asjakohaseid nõudeid.

Euroopa integreeritud piirihalduse tehnilisele ja tegevusstrateegiale esitatavad nõuded

- Frontexi haldusnõukogu ja selle spetsiaalne Euroopa integreeritud piirihalduse töörühm peaks suunama ja jälgima strateegia ja rakendamisprotsessi väljatöötamist.
- Kooskõlas nõukogu 2020. aasta järeldustega peaks Euroopa integreeritud piirihalduse tehniline ja tegevusstrateegia tuginema järeldustele ja soovitudele, mis esitati Euroopa integreeritud piirihalduse riiklike strateegiate 2019. ja 2020. aasta temaatilise Schengeni hindamise käigus.
- Strateegia peaks põhinema Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artiklis 3 esitatud 15 komponendil.
- Strateegia peaks olema kooskõlas ELi institutsioonide antud poliitiliste juhistega.
- Euroopa piiri- ja rannikuvalve ühtne strateegia peaks hõlmama nii Frontexit kui ka liikmesriikide piirihaldusasutusi.
- Strateegia peaks hõlmama mitte ainult ELi tasandi, vaid ka liikmesriikide tasandi meetmeid, sealhulgas meetmeid, mille eesmärk on tavade ühtlustamine, tehniliste vahendite standardimine ja operatiivne koostalitlusvõime.
- Strateegia peaks hõlmama viit aastat, võttes arvesse mitmeaastase finantsraamistiku programmitöö tsükli.
- Sellega peaks kaasnema tegevuskava, milles on kehtestatud peamised meetmed, ajakava, vahe-eesmärgid, vajalikud vahendid ja järelevalvekord.

b) Euroopa integreeritud piirihalduse riiklikud strateegiad

Liikmesriikidele jääb esmavastutus oma välispiiride haldamise eest nende endi ja kõigi liikmesriikide huvides. Seda arvesse võttes on Euroopa integreeritud piirihalduse tõhusaks elluviimiseks vaja, et ELi tasandil kehtestatud strateegiad viidaks üle liikmesriikide tasandile. Seepärast on Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikli 8 lõikes 6 esitatud nõue, et liikmesriigid kehtestaksid Euroopa integreeritud piirihalduse riiklikud strateegiad.

Nõuded Euroopa integreeritud piirihalduse riiklikele strateegiatele

- Igal liikmesriigil peaks olema riiklik strateegia.
- Sellega tuleks luua Euroopa integreeritud piirihalduse jaoks riiklik tsentraliseeritud juhtimisstruktuur, millega koordineeritakse kõiki piirihalduse ja tagasisaatmisega seotud asjaomaseid asutusi ning mis võtab arvesse muude ELi poliitikavaldkondade mõju, mida pädevad riiklikud asutused, näiteks politsei-, tolli- ja sanitaarkontrolli asutused, rakendavad liikmesriikide välispiiridel oma vastavate volituste piires.
- Riiklik strateegia tuleb välja töötada kooskõlas ELi institutsioonide poliitilise strateegiaga, ameti tehnilise ja tegevusstrateegiaga ning Schengeni *acquis'* nõuetega.
- See tugineb järeldustele ja soovitudele, mis on esitatud riiklike strateegiate 2019. ja 2020. aasta temaatilise Schengeni hindamise käigus.
- Riiklik strateegia peaks põhinema Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artiklis 3 esitatud 15 komponendil, kuid võib hõlmata ka riikide pädevusse kuuluvaid valdkondi, kui seda peetakse asjakohaseks.
- Riiklikus strateegias tuleks kehtestada riiklikud piirihalduse koordineerimise struktuurid ja liikmesriikide osalemine asjaomastes ELi mehhanismides, mida

koordineerivad Frontex ja muud asjaomased ELi osalejad.

- Selles määratakse selgelt kindlaks inimressursside ja rahaliste vahendite praegune ja kavandatud jaotus ning vajalike infrastruktuuride arendamise põhietapid.
- Selles tuleks kehtestada läbivaatamis- ja järelevalvemehhanism.
- Riiklik strateegia peaks hõlmama mitut aastat, võttes ideaaljuhul arvesse mitmeaastase finantsraamistiku programmitöö tsüklit.
- Sellega peaks kaasnema tegevuskava, milles kehtestatakse peamised meetmed, ajakava, vahe-eesmärgid, vajalikud vahendid ja järelevalvekord.

c) Euroopa integreeritud piirihalduse tsükli hindamine

Neli aastat pärast käesoleva teatise vastuvõtmist hindab komisjon järgmise mitmeaastase strateegilise poliitikatsükli ettevalmistamiseks põhjalikult, kuidas kõik sidusrühmad on poliitikat ELi ja liikmesriikide tasandil ellu viinud. Selle käigus hinnatakse, kui tõhusalt rakendavad amet ja liikmesriigid Euroopa integreeritud piirihalduse mitmeaastast strateegilist poliitikat, järgides sidusat, integreeritud ja süstemaatilist lähenemisviisi, võttes arvesse ELi lisaväärtust. Seejuures on väga oluline kooskõla Euroopa integreeritud piirihalduse komponentide poliitiliste prioriteetide ja strateegiliste suunistega. Hindamisel võetakse arvesse Schengeni poliitikatsükliga seotud tööd, sealhulgas Schengeni olukorda käsitlevat aruannet, mida täiendab liikmesriikide ja ameti esitatav teave.